

Tutu yo'o' nduu' ña kua'an nda'a' ne judío, ne ndikún ichi' Jesús

Ka'án Ndiosí xiin' e' vitin xiin' nda'a' si'e a

¹ Nuú' nì kixin ndii, kua'a' va ichi' te kua'a' va tu nuu' nì saka'án Ndiosí te nì ka'an tiakú tu'un a nuu' ne xi' yata' e'.

² Ndisu kivi' ña xa kua'an ndi'i' iin yivi' vitin ndii, xiin' nda'a' si'e a nì ka'an a xiin' e'. Te ña jaan' nì ndasanduú a ña xiin' ña'a sakuu' ña yoo. Te xiin' nda'a' ña jaan' tu nì xa'a Ndiosí iin yivi'.

³ Ña jaan' nduu' ña nia'á ña ka'nu' koo' chukuu' Ndiosí. Te suvi' tu a nduu' ña nakuitá xachi' xiin' Ndiosí jaan'. Te suvi' tu a nduu' ña xito' sakuu' ña yoo' xiin' ndi'ee' tu'un yu'u' a. Te kij' ndi'i' nì sandoyo' mji' a kuachi' e' ndii, nì xikundu'u' a ndienu' nda'a' kua'a' Ndiosí, ña ka'nu' va.

⁴ Sakan' na kuii' ña ka'nu' ka' nduu' si'e Ndiosí jaan' te sakan' ángele, sakan' ña ka'nu' ka' kivi' nì natijn a te sakan' ña jaan'.

⁵ Kuachi' ndii, koo' kivi' nì ka'an Ndiosí xiin' ndee' iin ángele ndii:

Si'e i' nduu' yo'ó,

kivi' vitin satuví i' ña nduu' i' yuva' un'.

Te tukú xaan' nì ka'an a ndii:

Yu'u' kunduú yuva' te jaan',

te te jaan' kunduú si'e i'.

Sakan' kachi a.

6 Te n̄i ka'an̄ kā t̄u Ndiosí k̄i' n̄i t̄i'vi' ā si'ē ā ñā
xkua'a' jaan' iin̄ yivi' ndii:

Naā s̄aka'nu' ña'a' s̄akuu' ángele,
ñ̄ā x̄ika' nuu' nuu' Ndiosí.

N̄i kach̄i ā.

7 Tē ndis̄u xa'a' ángele yoso' ā nuu' t̄ut̄u Ndiosí
ndii:

Tē ángele, ñ̄ā x̄ika' nuu' nuu' ā ndii,
sananduu' ña'a' ā ndēe na tach̄i',
uun̄ ndēe na ñ̄u'u ndatin.

8 Ndis̄u n̄i ka'an̄ Ndiosí xa'a' si'ē ā ndii:

Ndiosí, yo'ó nduu' ñ̄ā xa'ndia chuun' ndēe ndi'i'
n̄i kivi',

t̄e xa'ndia chuun' ndaku t̄u un'.

9 Tē xtani un' ñ̄ā xachuun' ndaku, t̄e ndasi' un'
ñ̄ā ñ̄a'a.

Xa'a' jaan' na n̄i s̄akuiso' chuun' Ndiosí un' yo'ó,
t̄e n̄i tax̄i ā ñ̄ā s̄ii' k̄ā kun̄i un' t̄e s̄akan' s̄akuu'
ndēe k̄ā nē ta'an' un'.

N̄i kach̄i ā.

10 Tē yoso' t̄u ā nuu' t̄ut̄u Ndiosí ñ̄ā ka'an̄ ā xa'a'
si'ē ā jaan' ndii:

Tákuie, yo'ó nduu' ñ̄ā n̄i xa'a' ñ̄u'u' iin̄ yivi' ndēe
ñ̄ā nuu',

t̄e s̄uvi t̄u un' n̄i xa'a' ndivi'.

11 Tē ñ̄ā jaan' ndii, ndoñ̄u'u' ā, t̄e yo'ó ndii, yoo
naa yoo un'.

Tē kuyata' s̄akuu' ā ndēe naa toto,

12 t̄e nat̄uvi' un' ñ̄ā jaan' ndēe naa iin̄ toto,

t̄e nama un' ndēe naa xaa' nē yivi' k̄i' nama' ñ̄ā
toto ñ̄ā,

s̄akan' nama un' s̄akuu' ñ̄ā jaan'.

Ndis̄u yo'ó ndii, k̄o'o' kivi' nama un',

t̄e k̄o'o' kivi' ndi'i' t̄u kivi' ñ̄uu un'.

Kachi a.

¹³ Kuach̄i ndii kōo' kivi' n̄i ka'an Ndiosí xiin' ndeē iin ángele ndii:

Kundu'u' nda'a' ku'a'a' i, te na sandoó kui'e xachi' i te ndasi' yo'ó.

N̄i ka'an a sakan'.

¹⁴ Sakan' ña sakuu' ángele jaan' ndii, espíritu, ña xika' nuu' nuu' Ndiosí kuji' nduu' a, te ti'vi' ña'a' Ndiosí te ch̄ind̄iee' a yoo', ne nat̄iin ña s̄akakú Ndiosí yoo'.

2

Kuní a kūita n̄i' e' nuu' ña n̄i s̄akakú Ndiosí yoo'

¹ Xa'a' a jaan' na kuní a ndii, kūita n̄i' va' e' nuu' ña ka'an̄ tu'un Ndiosí, ña n̄i xini so'o' e', kotō ka kux̄ioo' e' nuu' ichi' a.

² Te naa' n̄i sax̄inú Ndiosí tu'un ndei' a, ña n̄i s̄aka'an̄ a ángele x̄ta'an' nuu' ne x̄ij' yata' e', te s̄akuu' ne n̄i x̄aa ña n̄ia'a, te n̄i tax̄i so'o' n̄ia tu'un ndei' a jaan' ndii, n̄i sando'o' ña'a' Ndiosí s̄aa xata'an̄ kundo'o' n̄ia,

³ s̄aa ka vi' tu' yoo' naa' täva' e' kuenta kuu' tu'un va'a xa'a' ña ka'nu' ya'a ña xa n̄i s̄akakú Ndiosí yoo' nuu' kuach̄i e'. Sakan' suu' xi'nā ka x̄to'o' e' Jesús n̄i ka'an̄ ndoso' tu'un jaan', ikan' te n̄i ka'an̄ tu' ña'a' ne n̄i x̄ini so'o' a ña ña nd̄ixa nduu' a.

⁴ Te sakan' tu' Ndiosí ndii, n̄i n̄ia'a' a ña ña nd̄ixa nduu' ña n̄i ka'an̄ ne jaan' xiin' ña n̄ia'á nd̄iee' a, xiin' ña nandan̄i va' ne yivi', te sakan' tu' xiin' ki'in' nuu' ch̄uun ka'nu' koo' chukuu'. Te sakan'

tú xiin' nda'a' Espíritu Santo nī taan a ña chuun va nimá i'in ne nī kunī a saa sakan' xiin'.

Cristo nduu' ña sakakú yoo'

⁵ Kuachī ndii nī taxī Ndiosí ña ka'ndia chuun' ángele nuu' ku'un e' nuu' ñu'u' iin yivi', ña ka'an ndu xa'a' nuu' ndo' jaan'.

⁶ Naa nī ka'an iin te yivi' iin xaan' mii' yoso' a nuu' tutu Ndiosí ndii:

Yuva' e' Ndiosí, ¿yoo nduu' ne yivi' na naka'an' un' xa'a' ña?

Te, ¿yoo nduu' ña na ndi'ni un' xa'a' ña?

⁷ Te nī sanuu' ka un' ña iin xa'a' te sakan' ángele,

te nī taxī un' ña ndatun' koo' chukuu' ña,

te nī taxī tú un' ña natiin ña ña tiin' ka'nu'.

Te nī sanakua'a un' sakuu' ña nī xa'a un' nda'a' ña

te ka'ndia chuun' ña nuu' ña jaan'.

⁸ Te nī sakuiso' chuun' un' ña nuu' sakuu' ña jaan'.

Sakan' yoso' a. Te kij' ka'an a ña nī sakuiso' chuun' un' ña nuu' sakuu' ña'a jaan' ndii, ndee iin a nī ndoo ña ka'ndia chuun' ña nuu' a. Ndisu ndee saa kanī ndii, tia'an kuvī kunī e' naa' xa xa'ndia chuun' ña nuu' sakuu' ña'a jaan'.

⁹ Te ndii, kuvī kundani e' ña nī sanuu' ka Ndiosí Jesús iin xa'a' te sakan' ángele, te nī natiin a ña ndatun' koo' chukuu' xiin' ña tiin' ka'nu' xa'a' a ña nī ndo'o a ña xi'í. Sakan' ña xa'a' a ña kundani va mii' Ndiosí yoo' na nī xi'i Jesús nuu' sakuu' e'.

¹⁰ Te Ndiosí nduu' ña nī xa'a sakuu' ña yoo, te suvi tú a xaa' sakan' te yoo naa yoo a. Te xa'a'

a ña ñi kunj a ña kua'a' si'e a kundiee xiin' a mii' ndu'u' a, mii' ndatun' kaa' ndii, ñi ndoo a kuento ña Jesús saxinú sakuu' ña kuní a xiin' tundo'o' ña ñi ndo'o' a. Sakan' ña suvi a nduu' ña ñi sakahú yoo' nuu' kuachí e'.

¹¹ Kuachí ndii Jesús nduu' ña ñi ndasandoo yoo', te yoo' nduu' ne ñi ndasandoo a, sakan' na yuva' tu sakuu' yoo' nduu' Ndiosí xiin' a. Xa'a' a jaan' na kuasa' ka'an' nuu' a jaan' ka'an a ña ñani ta'an' a nduu' e'.

¹² Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

“Ka'an ndoso' i xa'a' un' nuu' ñani ta'an' i, te mii' nakayá kua'a' ne yivi' kata i yaa nuu' un'.” Sakan' yoso' a.

¹³ Te tuku xaan' yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Inj yu'u' kunj i Ndiosí.

Sakan' yoso' a. Te ka'an ka a ndii:

Koto ndo' yo'o' ita' ndu xiin' si'e i, ne ñi xamani' Ndiosí yu'u'.

Sakan' yoso' a.

¹⁴ Xa'a' a ña yoo ñu'u' nde'i xiin' níi' yoo', ne nduu' si'e Ndiosí ndii, ñi ndasanduuy xiin' mii' tu Jesús jaan' ndee naa yoo'. Te kii' ñi xi'i a ndii, ñi kanando a ña xa'ndia chuun' nuu' ña xi'i, te ña jaan' nduu' ña ndiva'a.

¹⁵ Te xiin' ña jaan' ñi sandoó ndiká a sakuu' e' nuu' ña yi'vi e' kuví e', sakan' ña ndee ñi tuví e', te ñi xiko ni'i' ña jaan' yoo'.

¹⁶ Kuachí ndii ñi kixin Jesús te chindiee' a ángele, süu' jaan' ndii ñi kixin a te chindiee' a yoo', ne nduu' sjani' xika' Abraham.

¹⁷ Xa'a' a jaan' na ni kunj a ña ñakuita nii' a xiin' yoo', ne ta'an' a. Sakan' te kunduu a nuu' Ndiosí jin sutu ka'nu' xachuun' ndaku, ña vita inji xa'a' ne yivi'. Te sakan' te sandoyo' a kuachi e' xiin' ña ni sanasoko' xiin' mji' a kij' ni xi'i a.

¹⁸ Te xa'a' a ña ni ndo'o tu mji' Jesús, ña xito' kua'a ña kini ndii, yoo ndiee' a te chindiee' a yoo', ne yoo nuu' ña xito' kua'a ña jaan'.

3

Ña ka'nu' ka nduu' Jesús te sakan' Moisés

¹ Xa'a' a jaan' na, ñani ta'an' i, ndo'ó, ne nduu' kuenta Ndiosí, ne ni kana a te kundiee ndo' ndivi' ndii, saa ndo' kuenta kuu' Cristo Jesús, ña ni tjanu' a sania'á ichi' a, te nduu' tu a sutu ka'nu' nuu' ichi' ña ndikún e'.

² Te Jesús jaan' ndii, ni xika nuu ndaku a nuu' chuun ña ni sakuiso' ña'a' Ndiosí, naa ni xika nuu ndaku tu Moisés nuu' sakuu' chuun ña ni sakuiso' ña'a' Ndiosí nuu' ra xa'a' ne nduu' kuenta a.

³ Te ndii, kua'a' ka ña ka'nu' xata'an natijn Jesús te sakan' Moisés jaan', ndee naa xaa' ne yivi' xiin' jin te xa'a vi'e ndii, xito' ka'nu' ka nja te jaan' te sakan' vi'e ña xa'a ra.

⁴ Kuachi ndii, te yivi' xa'a sakuu' vi'e, ndisu Ndiosí nduu' ña ni xa'a sakuu' ña'a ña yoo.

⁵ Te ni xika nuu ndaku Moisés nuu' sakuu' chuun ña ni sakuiso' ña'a' Ndiosí nuu' ne nduu' kuenta a, te xiin' ña jaan' ni nia'a ra ña kuni kachi chuun jaan' nuu' ku'un e'.

⁶ Ndisu Cristo ndii, xa'a' a ña si'e Ndiosí nduu' a ndii, xa'ndia chuun' ndaku a nuu' ne nduu'

kuenta Ndiosí, te ne jaan' nduu' yoo' naa' nākoo e' ña iní nì' e' ña ndiatu' iní e', te va'a kuni e' ndiatu' e' ña jaan'.

Mii' nandiee' ne ndikún ichi' Ndiosí

⁷ Xa'a' a jaan' na ka'an Espíritu Santo ndii:

Naa' xini so'ò ndo' tu'un yu'u' Ndiosí vitin ndii,
⁸ sãxii ndo' nimá ndo' nuu' a, naa nì xaa ne xii' yata' ndo' xta'an' kii' nì xatei' nia nuu' a, te nì xito kua'a tu' ña'a' nia mii' taxin' kaa'.

⁹ Ikan' nì xito kua'a ne xii' yata' ndo' yu'u, tee' ndee nì xini nia chuun ka'nu' ña nì xaa i nii' uvi xiko kuiya.

¹⁰ Xa'a' a jaan' na nì nasaa' i nì xini i ne jaan', te nì ka'an i ndii:

“Ndee naa ne xika' ndoso' iin yivi' tiaan tiaan nduu' nimá nia, te tia'an nakuni nia mii' kua'an ichi' i.”

¹¹ Sakan' na nì nasaa' i, te nì taxí i kuento i ña kō'nì nia mii' nandiee' nia xiin' i.

Sakan' kachi a.

¹² Koto xiin' mii' ndo', ñanì ta'an' i, te ndee iin ndo' kunduuy ne nia'a nimá, te kunduuy tu' ndo' ne xii' nimá, te kuxioo ndo' nuu' Ndiosí tiaku.

¹³ Süu' jaan' ndii va'a ka kondia yu'u' ta'an' i'in ndo' i'in kivi' kua'an, ña tani' ka kivi' vitin ña ka'an Ndiosí xa'a' jaan', sakan' te ndee iin ndo'ó kuxii' nimá nuu' Ndiosí xa'a' a ña xini xa'an' kuachi ndo'ó.

¹⁴ Kuachi ndii kuenta Cristo nduu' e' naa' iní na iní e' xini ña'a' e' ndee so'ò ndi'i' ndee naa iní e' nì xini ña'a' e' ña nuu'.

¹⁵ Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Naa' xini so'ò ndo' tu'un yu'u' Ndiosí vitin ndii,

säxii ndo' nimá ndo' nuu' a naa ni xaa ne xii'
yata' ndo' xta'an' kii' ni xatei' nia nuu' a.
Sakan' yoso' a.

¹⁶ Naka'an' ndo' ña ne ni tava' Moisés ñu'u'
Egipto xiin' ña ndiee' Ndiosí nduu' sakuu' ne
ni xini so'o tu'un yu'u' a jaan', ndisu tee' ndee
sakan' nduu' a ndii, ni xatei' nia nuu' a.

¹⁷ Te suvi tu nia nduu' ne ni xi'e Ndiosí ni xini
a nii' uvi xiko kuiya xa'a' a ña ni xaa nia kuachí,
sakan' na ni xi'i nia mii' taxin' kaa' jaan'.

¹⁸ Te suvi ni tu nia nduu' ne ni taxi Ndiosí
kuento a nuu' ña kö'ni nia mii' nandiee' nia xiin'
a, sakan' ña ni taxi so'o nia ña ni ka'an a xiin'
nia.

¹⁹ Sakan' na xini e' ndii, ni kö'ni nia ikan' xa'a'
a ña ni ini nia ni xini ña'a' nia.

4

Künduu' e' ne so'o nuu' Ndiosí

¹ Sakan' na kuii' kuni a koto xiin' mii' e' ña
kusaa' kandu'u' ka kuento Ndiosí ña ka'an ña
kuví kö'ni e' mii' nandiee' e' xiin' a, saa iin kii'
te kö'ni sava ndo' ikan'.

² Kuachí ndii, xa ni xini so'o tu yoo' tu'un va'a
naa ña ni xini so'o ne jaan', ndisu ni chindiee' a
ne jaan' tee' ndee ni xini so'o nia a. Sakan' ña ni
ini nia kuni nia Ndiosí xiin' tu'un va'a jaan'.

³ Ndisu yoo', ne kandixa' tu'un va'a jaan' ndii,
kö'ni e' mii' nandiee' e' xiin' Ndiosí, mii' ni ka'an
a xiin' ne jaan' ndii:

Sakan' na ni nasaa' i, te ni taxi i kuento i ña kö'ni
nia mii' nandiee' nia xiin' i.

Ni ka'an a sakan' tee' ndee xa yoo mii' nandiee' e' xiin' a jaan' ndeee kii' ni sandi'i' a ni xa'a a iin yivi'.

⁴ Sakan' ña yoo iin xaan' mii' ka'an a so'o xa'a' kivi' ña uxā ndii:

Te ni nandiee' Ndiosí kivi' ña uxā ndee ndi'i' ni chuun nuu' a.

Kachi a.

⁵ Te tuku ni ni ka'an a ndii:

Kō'ni ña mii' nandiee' ña xiin' i.

Ni kachi a.

⁶ Ndisu kuní ka ko'ni sava ne yivi' mii' nandiee' ña jaan', sakan' ña ne ni xini so'o tu'un va'a jaan' ña nuu' ndii, ni kuví ko'ni ña ikan' xa'a' a ña ni xaso'o ña.

⁷ Sakan' na ni chindu'u' ni tukuu' Ndiosí inga kivi', te kivi' jaan' nduu' kivi' vitin. Xa'a' a jaan' na xa kua'a' kuiya kua'an ña xa ni saka'an a David xa'a' kivi' jaan' ndii:

Naa ni xini so'o ndo' tu'un yu'u' Ndiosí vitin ndii, saxii ndo' nimá ndo' nuu' a.

Ni kachi a.

⁸ Kuachi ndii, naa' sakan' te ni taxi' Josué ña nandiee' xna'a ne xii' yata' e' jaan' ndii, ka'an Ndiosí xa'a' tuku kivi' kii' xa ni ya'a.

⁹ Xa'a' a jaan' na yoo ka iin xaan' mii' nandiee' sakuu' yoo', ne xika' ichi' Ndiosí.

¹⁰ Ña jaan' na kuu' yoo ka ni ko'ni mii' nandiee' ña xiin' a jaan' ndii, nandiee' xachi' ña ndee ndi'i' ni chuun nuu' ña, naa ni xa Ndiosí ni nandiee' a xiin' chuun nuu' a.

¹¹ Sakan' na kuu' na saa e' ña nduxa' ña ko'ni e' mii' nandiee' e' xiin' a jaan', te ndee iin e'

künduṽ ne so'o nuu' a naa ni xaa ne xii' yata' e' jaan'.

¹² Kuachĭ ndii tu'un yu'u' Ndiosí ndii, yoo tiaku a, te yoo tu ña ndiee' a, te xíin' ka a te sakan' sakuu' ichi ña xíin' uvĭ saa' ta'vi', te ki'ví a ndee tixĭn nimá e', xiin' tixĭn espíritu e' ndee maa'. Te ki'ví tu a ndee mii' ñu'u' ta'an' iki' e', xiin' ndee mii' ñu'u' chimeke tixĭn a, te kuvĭ nakunĭ a ña xanini e', te sakan' tu ña ka'án nimá e' xa'a'.

¹³ Te kōo' ndee ĭin ña ni kua'a yoo si'e nuu' Ndiosí, süu' jaan' ndii sakuu' ña'a yoo ĭin' vichi' nuu' a, te yoo nunia' tu a nuu' ña xito' sana'má yoo'.

Jesús nduu' sutu ka'nu' kumi' yoo'

¹⁴ Te xa'a' a ña xa kumi' e' ĭin sutu ka'nu', ña ni kaa ndivi' te ndu'u' a ĭkan', ña nduu' Jesús, si'e Ndiosí ndii, na kuĭta ni'ĭ e' nuu' ña ndixa ña kandixa' e'.

¹⁵ Kuachĭ ndii kumi' e' ĭin sutu ka'nu' ña kuvĭ kunda'vi ĭni xa'a' e' kij' kōo' ndiee' e', sakan' ña ni ndo'o tu mĭi' ña jaan' ña xito' kua'a ña kĭni ndee naa ndo'o' yoo', ndisu kōo' kivi' ni xaa' a kuachĭ.

¹⁶ Xa'a' a jaan' na ĭni e' te kuyatĭn e' nuu' Ndiosí mii' ndu'u' a nuu' tej ka'nu' mii' natĭin va'a manĭ' a yoo', te kuvĭta ĭni a xa'a' e', te chĭndiee' a yoo' xiin' ndee ka ña ndo'o' e' sava ni kij' kunĭ a nuu' e'.

5

¹ Kuachĭ ndii, sakuu' sutu ka'nu' ndii, nakaxin ña'a' Ndiosí teĭn ne ta'an' ra te sakuiso' chuun' ña'a' a, te vikui'ni ra xa'a' ne yivi' nuu' a, te

sanakua'a tu ra ña nasoko' nja nuu' a xiin' ña ka'mi ra kiti' xa'a' kuachi nja.

² Te kuvi kuie kuu iní ra kuní ra ne sa'ví iní xiin' ne sasana' xiin' mii' mii', sakan' ña te yoo kuachi nduu' tu mii' ra.

³ Te xa'a' a jaan' na kuní a ka'mi tu ra kiti' xa'a' kuachi mii' ra saa xaa' ra xa'a' kuachi ne ñuu ra.

⁴ Te kúvi na'in ndee ka te yivi' chuun ka'nu' jaan' te saa ra a, süu' jaan' ndii te sakuiso' chuun' Ndiosí kúti' kuvi saa a naa ni xaa a xiin' Aarón.

⁵ Sakan' tu Cristo ndii, ni xaka'nu' xiin' mii' mii' a jaan' te ndasanduü xiin' mii' a sutu ka'nu', süu' jaan' ndii mii' Ndiosí, ña ni sakuiso' chuun' ña'a', ni ka'an xiin' a ndii:

Si'e i nduu' yo'ó, kivi' vitin satuvi i ña nduu' i yuva' un'.

Ni kachi a.

⁶ Te inga xaan' yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Yo'ó nduu' sutu ka'nu' ndee amaã ka kivi' ndee naa ni nduu' te ni nani' Melquisedec.

Sakan' yoso' a.

⁷ Te kii' ni xika Cristo jin yivi' yo'o' ndii, ti'e ni ka'an nda'vi a xiin' Ndiosí, te ni xaku tu a, sakan' ña ña jaan' kúti' kuvi chindiee' ña'a' nuu' ña xi'í. Te xa'a' ña ni saxinu a ña kuní Ndiosí ndii, ni chindiee' xna'a ña'a' a.

⁸ Sakan' na kuii' tee' ndee si'e Ndiosí nduu' a ndii, xiin' tundo'o' ña ni ndo'o' a ni kundani a saxinu a ña kuní Ndiosí.

⁹ Te kii' ni ndi'i ni xaa Jesús sakuu' chuun ña ni taxi Ndiosí saa a ndii, ni nanduü a xa'ndu ña kakú e', te taxi' tu a kivi' ñuu ña koo' kivi' ndi'i nda'a' sakuu' ne xaa' ña kuní a.

10 Te ñi sakuiso' chuun' ña'a' Ndiosí te nduu' a sutu ka'nu' ndee naa ñi nduu Melquisedec.

Ndee naa ne kualí' nduu' e kii' küvi kua'nu' e' nuu' ichi' Jesús

11 Yoo kua'a' ka ña kuni sania'á ndu ndo'ó xa'a' ña jaan', ndisu xa'a' a ña täxi' so'ó kaxi' ndo' tu'un va'a ndii, vixi va te sanakuachi' ndu a.

12 Kuachi' ndii xa kua'a' va kuiya sakuaan ndo' tu'un Ndiosí, te xa xata'an kunduu ndo' ne sania'á ña jaan'. Ndisu kusaa' kuní a ña sakuaan ka ndo' xa'a' ña kuu' nuu' ña xa ñi sania'á ndu ndo'ó xa'a' tu'un jaan'. Te nduu' ndo' ndee naa ne kuachi' kualí', ne kusaa' chichin' ka, te küvi kuxi ña ndee ka ña xaxi'.

13 Te sakuu' ne kuu' ka ndee naa kuu' ne kualí', ne chichin' ndii, küvi kundani ña ndee ña nduu' ña va'a, uun ndee ña nduu' ña ña'a. Sakan' ña kuu' ña ndee naa ña kuañu'u.

14 Ndisu ne xa nduu' ndee naa ne xixa, ne xa kuví xanini va'a, te xa kuví tu xixi' ña ndee ka nuu' ña xaxi' ndii, ne jaan' nduu' ne xa xini' ndee ña nduu' ña va'a, uun ndee ña nduu' ña ña'a.

6

1 Xa'a' a jaan' na vikuijn e' ña sakuaan e' xa nuu' xa'a' ña kuu' nuu' kuiti' xa'a' ichi' Cristo. Ndee chaa' ka so'ó ku'un kua'nu' ka e' nuu' ichi' a jaan'. Süu' xa nuu' xa'a' ña kuu' nuu' jaan' kuiti' ndatu'un' e', naa kuu' xa'a' ña kuní a nama e' nimá e' xa'a' ña kuasa' kuní ña xaa' e', xiin' xa'a' ña kuní a inji e' kuní e' Ndiosí,

2 xiin' xa'a' saa' kuní a kuchí e' kuenta Jesús, xiin' xa'a' ña chindu'u' e' nda'a' e' xini' ne yivi',

xiin' xa'a' ña naṭiakū e' kij' kuvī e', xiin' xa'a' kij' saṇa'má Ndiosí yoo' kivi' so'o' ndi'i'.

³ Sakan' saḡ e' naa' kuní Ndiosí.

⁴ Kuachī ndii, ne xa nī nia'a Ndiosí ña ndixa nuu' unta', te nī xini nīa tumanī' ña taxi' mīi' a, te nī kumi' nīa ña ndīee' Espiritu Santo,

⁵ te xa nī xini tu nīa ña ndatun' ka'án tu'un Ndiosí, te nī xini tu nīa ña ndīee' ña koḡ nuu' ku'un e',

⁶ te nī naḡoḡ nīa saḡuu' ña jaan' xata' nīa ndii, kōḡ' xachi' ka kuvī saḡ e' te nama ne jaan' nimá nīa xa'a' kuachī ña xaa' nīa, te nandīko' tukuu nīa nuu' Ndiosí. Sakan' ña kij' xaa' nīa sakan' ndii, ndee naa tuku nī xa'nī' nīa si'e a jaan' nuu' krusín, te ndee naa tuku nī tu saka'an' ña'a' nīa nuu' kua'a' ne yivi'.

⁷ Sakan' na kuii' ne yivi' jaan' ndii, nduu' nīa ndee naa ñu'u' mii' kuun' va'a savi'. Naa' kua'a' ña savi' taxi' ñu'u' jaan' ndii, sañu'u' ña'a' Ndiosí.

⁸ Ndisu naa' mii' ndi'i' iñu' xiin' ndiki'i' kujī' taxi' a ndii, kuḡsa' kuní xachi' a, te kanī ña'a' Ndiosí, te ka'mī tu ña'a' a.

⁹ Ne ta'an' manī' ndu, tee' ndee ka'án ndu sakan', ndisu xini kaxi' ndu ña ndo'ó ndii, xa yoo ña va'a va xito' naṭiin ndo' xa'a' a ña nduu' ndo' ne nī kaku nī xaḡ Ndiosí.

¹⁰ Kuachī ndii ña xachuun' ndaku nduu' Ndiosí, te nāndoso' a ña xachuun' ndo' nuu' a, te nī xika nuu' tu ndo' nuu' ne nduu' kuenta a xa'a' a ña ndani' ña'a' ndo', te kusaa' xika' nuu' ka ndo' nuu' ne jaan' ndee viṭin.

¹¹ Ndisu ka'án nimá ndu ña ku'un naa ku'un i'in ndo' ña xaa' ndo' sakan' ndee so'o' ndi'i', te kuni ndo' xinu xna'a ña ndiatu' ini e' xa'a'.

12 Kündüü ndo' ne suxan' nuu' ichi' Ndiosí, süü' jaan' ndii iní naa iní ndo' kuní ndo' Ndiosí, te kundieni ndo' ndee naa xaa' ne natiin' ña nî taxi a kuento a xa'a', xa'a' a ña iní nî xini ña'a' nîa.

13 Kuachi ndii, kij' nî taxi Ndiosí kuento a nda'a' Abraham ndii, xa'a' a ña köo' ka ña ka'nu' ka ña küvi tîin ndiaa a ndii, nî tîin ndiaa xiin' mii' mii' a, te nî taxi a kuento a

14 kij' nî ka'an a ndii: "Sañu'u' kua'a' xava'a i yo'ó, te ndasakua'a' xava'a tu i siani' xika' un' nuu' ku'un e'", nî kachi a xiin' ra.

15 Te xa'a' a ña nî ndiatu te nî ndiatu iní Abraham jaan' ndii, nî natîin ra ña nî taxi Ndiosí kuento a xa'a' jaan'.

16 Sakan' ña iin ne yivi', kij' taxi' nîa kuento nîa ndii, tiin' ndiaa nîa iin ña ka'nu' ka te sakan' mii' nîa, te kij' xaa' nîa sakan' ndii, küvi ndatu'un' ka e' xa'a' ña jaan'.

17 Te xa'a' a ña nî kuní Ndiosí nia'a kaxi' a nuu' ne natîin ña nî chikandu'u' a kuento a xa'a' jaan', te kuní nîa ña nâma' a ña ka'an a ndii, nî tîin ndiaa xiin' mii' a kij' nî taxi a kuento a jaan'.

18 Te xa'a' kuento ña nî taxi a, xiin' ña nî tîin ndiaa xiin' mii' mii' a jaan' ndii, küvi nâma' a uvi saa' ña jaan', sakan' ña küvi kuní xa'an' a. Te xandieni ña jaan' yoo' ne nduku' ña koto Ndiosí yoo', te ndiatu' iní e' ña natîin e' ña nî ka'an a taxi a nda'a' e'.

19 Te ña iní e' jaan' xaa' sakan', te ita' nî'i e'. Te suvi tu a xaa' sakan', te ita' ndaku e' ndee naa iin tundoo' kij' chu'un' kî'i' te yivi' nu' xiin' kaa kî'i' tîxin minî. Te ña iní e' jaan' xaa' sakan', te xka'ndia e' ndee xata' toto ndiká mii' ndu'u'

Ndiosí ndjivi',

²⁰ ndee mii' ni ki'vi Jesús xa'a' e' ni'i ichi' a nuu' e' nduu' a sutu ka'nu' ndee amaã ka kivi' ndee naa ni nduu Melquisedec.

7

Jesús nduu' sutu ka'nu' ndee naa Melquisedec

¹ Te Melquisedec jaan' ni nduu' te ni xa'ndia chuun' kuu' nuu' nuu' Salem, te ni nduu' tu ra sutu ka'nu' kuu' nuu' xika' nuu' nuu' Ndiosí ndu'u' ndivi'. Te kij' ni nandiko' Abraham ña ni xa'an kunta'an' ra, te ni kanando ra tuku te xa'ndia chuun' kuu' nuu' ndii, ni kixin nata'an' Melquisedec jaan' xiin' ra, te ni sañu'u' ña'a' ra.

² Te ni cha'vi Abraham jaan' Melquisedec iin ña'a xa'a' i'in uxí sakuu' ña'a ña ni kanando ra. Te kivi' Melquisedec jaan' ndii, yoo uvi ta'an ña kuni kachi a, ña nuu' ndii, "Te xa'ndia chuun' ndaku." Te nduu' tu ra te xa'ndia chuun' kuu' nuu' nuu' Salem. Te ña jaan' kuni kachi a ndii, "Te xa'ndia chuun' xiin' ña maní'."

³ Te jaan' ndii, koo' xiní xachi' xa'a' yuva' si'i ra, te ni ndee xa'a' ne xii' yata' ra, te sakan' tu ndee iin koo' xiní amaã ni tuví ra, uun amaã ni xi'i ra, sakan' ña ni ndaku nii' ra si'e Ndiosí, ña jaan' ndii, nduu' a sutu ka'nu' kuu' nuu' ndee amaã ka kivi'.

⁴ Koto ndo', saa vi' te ka'nu' koo' chukuu' ni nduu te jaan' na ndee mii' xii' yata' e' Abraham ni cha'vi ña'a' iin ña'a xa'a' i'in uxí sakuu' ña ni kanando ra jaan'.

⁵ Tu'un ndei' Ndiosí ka'an chuun' ña te nduu' siani' xika' Leví, te na'in' chuun' te kunduu ra sutu ndii, kandeí' cha'vi ña'a' sakuu' ne yivi' iin

ñā'a xa'a' i'in uxī sakuu' ñā na'in nīa xa'a' chuun ñā xaa' nīa, tee' ndee te iin kuu' xiin' nīa nduu' ra xa'a' a ñā te xiī' yata' tu ne jaan' nduu' Abraham, kachi a.

⁶ Ndisu Melquisedec jaan' ndii, süu' sjani' xika' Leví nduu' ra, ndee saa ka ni ndii ni ki'in ra iin ñā'a xa'a' i'in uxī sakuu' ñā ni kanando Abraham, te xa ni taxī Ndiosí kuento a nda'a' jaan', te ni sañu'u' tu ñā'a' ra.

⁷ Te xini kaxi' sakuu' e' ndii, te ka'nu' ka nduu' te sañu'u' ne yivi' te sakan' ne kuñu'u' xaa' ra jaan'.

⁸ Te yivi', te kendiaa' ya'vi' iin ñā'a xa'a' i'in uxī sakuu' ñā na'in' e' xa'a' chuun ñā xaa' e' jaan' ndii, te kuvī nduu' ra naá kivi'. Ndisu Melquisedec jaan' ndii, kusaa' tiaku ka ra, kachi tu'un Ndiosí.

⁹ Sakan' na kuii' kuvī ka'an e' ñā kij' ni cha'vi Abraham Melquisedec jaan' xiin' iin ñā'a xa'a' i'in uxī sakuu' ñā ni kanando ra jaan' ndii, ni cha'vi tu ñā'a' sutu te nduu' sjani' xika' Leví, te kendiaa' ya'vi' iin ñā'a xa'a' i'in uxī sakuu' ñā na'in' e' xa'a' chuun ñā xaa' e' vitiin.

¹⁰ Kuachi' ndii, kij' ni kixin nata'an' Melquisedec jaan' xiin' Abraham jaan' ndii, xa ni ndiso Abraham jaan' te vi'e Leví jaan' tein ní' ra, tee' ndee tia'an tuvi ndee iin ra.

Jesús ndii, ndee naa Melquisedec nduu' a

¹¹ Sutū te vi'e Leví ndii, ni ndiso chuun' ra saa ka'an tu'un ndei' jaan', ndisu xa'a' a ñā ni kuvī kunduu ne yivi' ne ndaku xachi' nimá nuu' Ndiosí xiin' a ndii, ni kuni a tuku nuu' sutū ndee

naa Melquisedec jaan', te süu' ndee naa ni nduu Aaron sutu.

12 Kuachj ndii, kij' nama te kunduu sutu ndii, kuni a na nama tu tu'un ndei' jaan'.

13 Sakan' na xto'o e' Jesús, na ndatu'un' e' xa'a' jaan' ndii, süu' sjani' xika' te v'e Leví ni nduu a, te ndee jin te v'e a jaan' ni nduu sutu, te nasoko' kiti' nuu' Ndiosí.

14 Kuachj ndii, xini kaxi' e' na sjani' xika' Judá nduu' na jaan'. Te xa'a' te v'e Judá jaan' ndii, ko'o' kivi' ni ka'an Moisés naa' kivi kunduu ra sutu.

15 Te kundani e' na ni nama tu'un ndei' jaan' xa'a' a na ni kaku inga sutu ka'nu' kuu' nuu' siin' kaa' ndee naa Melquisedec.

16 Te Jesús ndii, süu' nduu' a sutu saa ka'an chuun' tu'un ndei', sakan' na tu'un ndei' jaan' ka'an ndii, te nduu' sjani' xika' Leví kiti' kivi saa sakan', süu' jaan' ndii nduu' a sutu xa'a' a na kumi' a na ndiee', te tiaku a ndee ndi'i ni kivi'.

17 Kuachj ndii, yoso' a nuu' tutu Ndiosí xa'a' a ndii:

Yo'ó nduu' sutu ka'nu' kuu' nuu'

ndee amaa ka kivi' ndee naa Melquisedec.

Sakan' yoso' a.

18 Sakan' na kii' tu'un ndei' yata' jaan' ndii, xa ni ndoo chuun' a xa'a' a na ni ko'o' chukuu' a saxinu' a na kuni Ndiosí, te kuasa' tu kuni a.

19 Kuachj ndii ni kivi ndasandaku tu'un ndei' jaan' nima e' nuu' Ndiosí. Te siin' tuku' ndii, xa yoo inga na va'a ka ndiatu' ini yoo' xa'a', na sakuyatin' yoo' nuu' Ndiosí.

20 Te Jesús ndii, n̄i t̄īn ndīaa xiin' mii' m̄i' Ndiosí kii' n̄i tax̄i a kuento a ña kunduu Jesús sutu kuu' nuu',

21 ndisu tuku nuu' sutu ndii, n̄i t̄īn ndīaa xiin' mii' a xa'a' ra ndeē iin̄ ichi'. Ndisu yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' n̄i tax̄i a kuento a xa'a' Jesús ka'án a ndii:

N̄i t̄īn ndīaa xiin' mii' m̄i' xto'o e' Ndiosí, te ña jaan' ndii n̄ama a kuento a:

“Yo'ó nduu' sutu ka'nu' kuu' nuu' ndeē amāa ka kivi' ndeē naa Melquisedec.”

Sakan' kachi a.

22 Jesús nduu' ña chikandia Ndiosí te saxinú a kuento ña n̄i ndoo Ndiosí xiin' e', te ña va'a ka nduu' ña jaan' te sakan' kuento ña n̄i ndoo a ña nuu'.

23 Te tuku nuu' sutu ndii, kua'a' xava'a ra n̄i yoo xa'a' a ña ndeē iin̄ ra n̄i kuv̄i kutiaku ndeē ndi'i' n̄i kivi'.

24 Ndisu Jesús ndii, xa'a' a ña tiaku a ndeē amāa ka kivi' ndii, nduu' a sutu ndeē amāa ka kivi'.

25 Xa'a' a jaan' na kuv̄i tu sakakú xachi' a nē in̄i xini ña'a', nē kuyatin' nuu' Ndiosí xiin' ña ndiee' a, sakan' ña tiaku a ndeē ndi'i' n̄i kivi', te xikui' ní chito a xa'a' n̄ia nuu' Ndiosí.

26 Sakan' na kuii' ña jaan' nduu' sutu ka'nu' ña n̄i kun̄i a kumi' yoo', sakan' suu' ña ndoo ndi'i' nduu' a, te kōo' tu kuachi a, te kōo' kivi' n̄i xaa' tu a ña n̄ia'a, te n̄i xta'ni' ña'a' Ndiosí tejn̄ nē xaa' kuachi, te n̄i sakaa' ña'a' a ndivi', te n̄i tax̄i a iin̄ chuun' ka'nu' ka nda'a' a ikan'.

27 Ña jaan' ndii, xaa' a ndeē naa xaa' tuku sutu ka'nu' jaan', ña xa'ni' ra kiti' i'in̄ kivi'. Te xi'na

xa'mi' ra ri' xa'a' kuachi mji' ra, te sakan' xa'mi' tu ra ri' xa'a' kuachi ne yivi'. Süu' jaan' ndii unta' kuiti' ni sanasoko' xiin' mii' a, te ni xi'i a xa'a' kuachi e', te ndee ndi'i' ni kivi' ndiaa ya'vi' ña ni xaa a jaan'.

²⁸ Sakan' ña tu'un ndei' Ndiosí ndii, te yivi', te ndiso' kuachi, kuiti' saki'in' chuun' a, te nduu' ra sutu ka'nu'. Ndisu Ndiosí, kij' ni tjin ndiaa xiin' mii' mji' a ndii, ni sakuiso' chuun' a si'e a jaan', te nduu' a sutu ña saxinu' sakuu' ña kuni Ndiosí ndee amaa ka kivi'. Te ni xaa Ndiosí ña jaan' kij' xa yoo tu'un ndei' jaan'.

8

Jesús nduu' sutu ka'nu' ya'a ka te sakan' ndee ka te yivi'

¹ Va'a, ña ka'nu' ka ña kuni ka'an ndu xiin' ndo' xa'a' ndii, sutu ka'nu' ka vi' nduu' ña kumi' e' jaan'. Ndee nda'a' ku'a tei Ndiosí, ña ka'nu' va, mii' ndu'u' a xa'ndia chuun' a ndivi', ni xikundu'u' a.

² Te sutu ka'nu' jaan' ndii, xachuun' a nuu' Ndiosí tixin yukun' ka'nu' xna'a ña iin' ndivi'. Te süu' te yivi' ni xa'a yukun' jaan', süu' jaan' ndii mji' xt'o' e' Ndiosí ni xa'a a.

³ Sakan' ña sakuu' sutu ka'nu' iin yivi' yo'o' ndii, ndiso' chuun' ra te nasoko' ra tumaní', xiin' ña ka'mi ra kiti' xa'a' kuachi ne yivi'. Xa'a' a jaan' na sakan' tu Jesús jaan' ndii, kuni a ña ko' tu iin ña nasoko' a nuu' Ndiosí xa'a' kuachi e'.

⁴ Naa' sakan' te xika' ka Jesús nuu' ñu'u' iin yivi' yo'o' ndii, ni ndee kundu a sutu ka'nu'

jaan', kuachi ndii kusaa' yoo ka sutu te nasoko' tumaní' jaan' saa ka'án tu'un ndei' Ndiosí.

⁵ Sutú ka'nu' jaan' ndii, ndee naa ña niania', uun ndee naa kunda'vi ña yoo yukun' ña iin' ndivi' kuiti' nduu' ña xaa' ra jaan'. Naa ni ka'an Ndiosí xiin' Moisés kij' ni sakuiso' chuun' ña'a' a, te kasa'a ra vi'e toto, ni ka'an a xiin' ra ndii: "Chuun xa'a' va un' te saxinu un' sakuu' ña ni nia'a i yo'ó saa nii' ni xini un' un xini iku' yo'o'", ni kachi a xiin' ra.

⁶ Ndisu chuun sutu, ña ni sakuiso' chuun' Ndiosí Jesús ndii, ña ka'nu' ka nduu' a te sakan' ña ni xaa te yivi', te ni nduu sutu jaan'. Sakan' ña iin ña xikui'ni va'a ka xa'a' e' nduu' a jaan' xa'a' a ña xiin' nda'a' a ni ndoo Ndiosí kuento va'a ka ña saa a xiin' e', te xiin' nda'a' a ni chikandu'u' Ndiosí kuento va'a ka xiin' e'.

⁷ Kuachi ndii, naa' ni kuví kundaku nimá e' nuu' Ndiosí xiin' kuento ña ni ndoo a xiin' e' ña nuu' ndii, kuni a ndoo a inga kuento xiin' e'.

⁸ Ndisu xa'a' a ña ni xini Ndiosí ña xika' va'a ne jaan' ichi' a ndii, ni xi'e a xini ña'a' a ka'án a ndii:

Kuaxi kivi', kachi xto'o e' ndii,
ndoo i inga kuento xaa' xiin' ne vi'e Israel, te sakan' tu xiin' ne vi'e Judá.

⁹ Süu' naa kuento ña ni ndoo i xiin' ne xii' yata' nia xta'an' kij' ni tijn i nda'a' ne jaan', te ni tava' ña'a' i nuu' ñu'u' Egipto.

Sakan' ña ne jaan' ndii, ni saxinú nia kuento i jaan'.

Xa'a' a jaan' na ni nako ña'a' i.

Kachi a.

¹⁰ Te ka'án tu xto'o e' ndii:

Ñã yo'õ' nduu' kuento xaa' ñã ndoo i xiin' ne vi'e
Israel nuu' ku'un e':

Chindu'u' i tu'un ndei' i nuu' ñã xanini ñã,
te ke'i tu e tixin nimá ñã.

Sakan' te kunduu i Ndiosí ñã xaka'nu' ñã,
te ne jaan' kunduu kuenta i.

¹¹ Te sakan' tu küní ka ñã sania'á ñã ne ñuu ñã
xa'a' i,

te ni ndee küní ka tu a ñã sania'á ñã ne iin kuu'
xiin' ñã xa'a' i.

Kuachí ndii sakuu' ñã kundani kaxi' xa'a' i,
ndee ne kualí, te ndee ne xixa.

¹² Te koo ka'nu' ini i xa'a' sakuu' ñã ñã'a ñã ni
xaa ñã,

te koo' kivi' ka tu naka'an' i xa'a' kuachí ñã.

Ni kachi a.

¹³ Kii' ni ka'an Ndiosí ñã ndoo a inga kuento xaa'
jaan' nuu' e' ndii, xa ni ndoo chuun kuento ñã ni
ndoo a nuu' e' ñã nuu', te xa ni kuyata' tu a nuu'
a, te ñã xa yata' ndii, nã'a' ka te nduxin xachi' a.

9

¹ Va'a, te xiin' kuento ñã ni ndoo Ndiosí xiin'
ne xii' yata' e' ñã nuu' ndii, ni taxí a ndei' saa
kuni a sachuun' sutu nuu' a xaka'nu' ñã'a' ra,
xiin' saa kuni a koo yukun' a iin yivi' yo'o'.

² Te yukun' jaan' ndii, so'õ ni ku'a' a: mii' xaa
uun e' ndii, iin xaan' su'un nani' a. Te ikan' ita'
kandelerero xiin' iin mesa mii' ndiee' xita' va'a ñã
kuñu'u' nuu' Ndiosí.

³ Te xata' toto ndiká ñã uvi tixin yukun' jaan'
ndii, iin xaan' mii' su'un xava'a nani' a.

⁴ Te ikan' iin' cho'õ oro mii' xixí suxa chu'ma,
te ikan' tu iin' xatun', tun' ndisuku' mii' ndi' oro,

tun' nia'á ña ni ndoo Ndiosí kuento a xiin' nja xta'an' ka. Te tixin tun' jaan' naá iin kisi lulu ña nduu' mii' ndi'i oro mii' ni taxa'a ne yivi' ña xaxi' ña nani' maná, xiin' tun' ni katuvi Aarón, tun' ni niania nda'a', te ikan' tu ñu'u' yuu' mii' yoso' tu'un ndei' Ndiosí.

⁵ Te xata' xatun' jaan' ni xata nja uvi ta'an ángele ña ni saniania' nja, ña nani' Querubines. Te xiin' ña jaan' nia'á Ndiosí ña ikan' yoo a. Te ni tisa'vi ángele jaan' ña ndasi tun' jaan' xiin' ndixin a. Ndisu vitin ndii kuni a ka'an ka ndu xa'a' ña jaan'.

⁶ Te kii' xa yoo tu'va sakuu' ña jaan' ndii, ko'ni chito sutu xaa' ra chuun nuu' Ndiosí mii' xaá un e' tixin yukun' jaan'.

⁷ Ndisu xata' toto ndiká ña uvi jaan' ndii, sutu ka'nu' kuiti' kuvu' xkan'dia ikan' iin ichi' i'in kuiya. Te ndii, xiin' ni' kiti' kuiti' kuvu' xka'ndia ra ikan' te nasoko' ra a xa'a' kuachi mii' ra xiin' xa'a' kuachi ña xaa' nianí ne yivi'.

⁸ Te xiin' ña jaan' ni sakuni' Espíritu Santo yoo' ña naa' iin' ka mii' xaá un e' tixin yukun' jaan' ndii, kuvu' ki'vi' e' mii' iin' ña su'un xava'a jaan'.

⁹ Te sakuu' ña jaan' ndii, ña ka'an ndiaa kuiti' nduu' a nuu' e' kivi' vitin. Sakan' ña koo' ndiee' ña xa'mi' nja kiti' jaan', xiin' ña nasoko' nja te ndasandoo a nimá nja, te kunu' nja ña koo' ka kuachi jaan' ndiso' nja.

¹⁰ Sakan' ña ña jaan' ndii, ka'an a xa'a' ña kuvu' kaxi' e', xiin' ña kuvu' ko'o e' kuiti', te ka'an tu a xa'a' saa sandoo xiin' mii' e' nuu' Ndiosí, te ña jaan' ka'an a saa kuni a saa e' xiin' ñu'u' ndei' e'. Sakan' ni yoo a ndee skachi' ni xaa kivi' ña

nama ña'a' Ndiosí.

11 Ndisu vitin ña xa ni kixin Cristo ndii, ña jaan' nduu' sutu ka'nu' te natin e' ña va'a, ña ni ndoo Ndiosí kuento taxi a nda'a' e'. Te yukun' mii' xa'ndia chuun' a ndii, ña va'a ka nduu' a, te ña su'un ka tu nduu' a, te süu' te yivi' jin yivi' ni xa'a yukun' jaan', sakan' ña süu' kuenta jin yivi' yo'o' nduu' a.

12 Te sakan' tu süu' ní' tixu'u', uun ní' sindiki' ni nasoko' a nuu' Ndiosí tixin yukun' mii' su'un ka jaan'. Süu' jaan' ndii xiin' ní' mii' a ni ki'vi' a, te nasoko' a xa unta' sakan' nuu' Ndiosí mii' su'un ka jaan', te ni ndasandoo a yoo' nuu' Ndiosí ndee amaa ka kivi'.

13 Kuachí ndii, naa' ní' toro, xiin' ní' tixu'u' chie, xiin' yaa' nú'u vaca sie, ti' ni xixi ni kondia likin' sutu kuu' nuu' jaan' jin' ne ni xka'ndia ña ka'an tu'un ndei' Moisés, te ni kuví ndasandoo a ñu'u' nde'i ña nuu' ña ni xa'a ña jaan' ndii,

14 kachí ka vi' tu e' ní' Cristo ndii, ni ndasandoo a nimá e'. Kuachí ndii xiin' ña ndiee' Espíritu Santo, ña yoo ndee ndi'i' ni kivi', ni sanasoko' xiin' mii' a xa'a' kuachí e' nuu' Ndiosí. Te xa'a' a ña ña ndoo ndi'i' nduu' a ndii, kuví ndasandoo ní' a nimá e' nuu' ña kiní ña saxioo' yoo', te kaka nuu' e' nuu' Ndiosí tiaku.

15 Xa'a' a jaan' na Jesucristo nduu' ña xikui'ni xa'a' e' nuu' Ndiosí xa'a' a ña ni saxinú a ña ka'an chuun' kuento xaa', ña ni ndoo Ndiosí xiin' e' saa a, te ni natin yoo', ne ni nakaxin a, sakuu' ña va'a ña yoo ndivi', ña ni chikandu'u' a kuento a xa'a' jaan'. Sakan' ña ni xi'i Jesús te sandoyo' a kuachí e' ña ni xa'a e' ki'i' ni xika e' saa ka'an chuun' kuento yata', ña ni ndoo Ndiosí xiin' e'.

16 Kuachĩ ndii, kij' xava'a ĩin ne yivi' tutu ña ka'án saa kuní ña nata'vi' ña'a ña, te yoo nda'a' ndoo a kij' kuvĩ ña ndii, ndee kij' kuvĩ ne jaan', sakan' vi' te ndiaa ya'vi' tutu jaan'.

17 Sakan' ña tutu jaan' ndii, ndee na kuvĩ ne ni xa'a a te kuvĩ chĩndĩee' a, sakan' ña kuvĩ nata'vi' ña'a jaan' kij' kusaa' tiaku ka ne nakoo' a.

18 Xa'a' a jaan' na ndee kij' ni xa'a' nuu' kuento ña ni ndoo Ndiosí xiin' e' ndii, ni xitiã ní' kiti', te ni xa'a' a xachuun' a.

19 Kuachĩ ndii, kij' ni ndi'i ni ka'an ndoso' Moisés sakuu' ña ka'án chuun' tu'un ndei' Ndiosí nuu' sakuu' ne yivi' jaan' ndii, ni ki'in ra ní' sindiki' xiin' ní' tixu'u' chie, te ni nasaka ra a xiin' tikui. Ikan', te ni ki'in tu ra kachi' kua'a ndukun', xiin' yuku nduku hisopo, te ni koso likin' ra ní' xiin' tikui jaan' xata' yuu' mii' yoso' tu'un ndei' jaan', te sakan' tu ni kondia likin' ra te jaan' sakuu' ne yivi' jaan'

20 ka'án ra ndii: "Xiin' ní' ñaa' nia'á Ndiosí ndo'ó kuento a ña ni ndoo a xiin' ndo'", ni kachi ra.

21 Te ni kondia likin' tu ra ní' jaan' yukun' xiin' sakuu' ndachuun' ña xi tĩn sutu kij' xaa' ra chuun' nuu' Ndiosí.

22 Te ka'án chuun' tu'un ndei' jaan' ña yatin' sakuu' ña'a kuní a ndundo xiin' ní', kachi a. Te na koo' ní' jaan' kuitia ndii, kuvĩ koo ka'nu' inĩ Ndiosí xa'a' kuachĩ e'.

Ni ndoyo kuachĩ e' nuu' Ndiosí xa'a' a ña ni xitiã ní' Jesús

23 Sakan' na, ni kunĩ a ña kuitia ní' kiti' jaan' te ndundo sakuu' ña jaan', ña nduu' ña ka'án

ndiāa kuṭi' xa'a' ña yoo ndivi'. Ndisu ña ndixa xna'a ña yoo ndivi' ndii, xiin' ní' va'a ka kuni a te kuvj xka'ndia e' ikan' te sakan' xiin' ní' kiti' jaan'.

²⁴ Kuachj ndii nj ndi'vj Cristo jin yukun' ña nj xa'a nda'a' te yivi', ña nduu' ndee naa ña ka'an ndiāa xa'a' yukun' ña ndixa xna'a. Süu' jaan' ndii nj ndi'vj a ndee ndivi' mii' ndu'u' Ndiosí te xikui'ní a xa'a' e' nuu' a jaan'.

²⁵ Te nj ndi'vj a ikan' te nasoko' xiin' mii' a kua'a' ichi' naa xi xaá sutu ka'nu', ña ndi'vi ra saa kuiya mii' su'un xava'a tixin yukun' xiin' ní' kiti', te süu' ní' mii' ra.

²⁶ Naa sakan' nj xaa' Cristo ndii, nj kuni a ña kuvj a kua'a' ya'a ichi' ndee kij' nj kua'a' jin yivi', ndisu vitin ña xa kuyatin' ndi'i jin yivi' ndii, nj kixin a, te nj nasoko' xiin' mii' a, te nj xi'i a unta' kuṭi' xa'a' kuachj e', te ndiāa ya'vi' a ndee amaa ka nj xa'a' a ña nj ndo'o mii' a, te nj sandoyo' a kuachj e'.

²⁷ Te sakan' tu yoo', ne yivi' jin yivi' ndii, unta' kuṭi' xi'i e', ndi'i jaan' te kuaxi ña sana'má Ndiosí yoo' xa'a' ña nj xaa e'.

²⁸ Sakan' na kuii' Cristo ndii, unta' kuṭi' tu nj xi'i ña jaan' xa'a' kuachj kua'a' ne yivi'. Te kij' kixin nj tukuu a ndii, süu' kixin a te kuvj tukuu a xa'a' kuachj e', süu' jaan' ndii kixin kuṭi' a te sakahú a, ne ndiatu' ña'a'.

10

Ni kuvj ndasandoo ní' kiti' yoo' nuu' kuachj e'

¹ Tu'un ndei' Ndiosí ndii, süu' ña va'a ña nj ka'an Ndiosí taxi a nda'a' e' nj nduu' ña jaan',

süü' jaan' ndii kunda'vi kuṭi' a ni nduu a. Sakan' na tee' ndee saa kuiya xa'mi' sutu kiti' nuu' Ndiosí xa'a' kuachi ne yivi', ne kuaxi ikan' ndii, ndasandaku ña jaan' nimá ña nuu' Ndiosí.

² Kuachi ndii, naa' sakan', te ña kuví sandoyo' kuachi ña nduu' ña xa'mi' ña ti' jaan' ndii, kuasa' ka kiní kuní ne xaka'nu' Ndiosí xiin' ña jaan' xa'a' kuachi ña, te nasoko' ka tu ña kiti' jaan'.

³ Ndisu ña nasoko' sutu kiti' jaan' ndii, saa kuiya sanaka'an' ña'a' a xa'a' kuachi ña.

⁴ Sakan' ña níi' toro xiin' níi' tixu'u' chie ndii, kuví sandoyo' a kuachi e' nuu' Ndiosí.

⁵ Xa'a' a jaan' na ni ka'an Cristo xiin' Ndiosí kij' ni kixin a iin yivi' ndii:

Xtáni un' ña nasoko' ne yivi' ña'a, ni ndee ña taxi' ña tumaní' nuu' un'.

Xa'a' a jaan' na ni taxi un' ñu'u' nde'i yu'u.

⁶ Ni xtáni un' ña nasoko' ne yivi' ña'a,

ni ndee ña xa'mi' ña kiti' xa'a' kuachi ña.

⁷ Sakan' na ni ka'an i ndii:

“Ndiosí ka'nu', koto un', yo'o' iin' i,

kuaxi i te saa i ña ka'an nimá un',

saa nii' ka'an tu'un ndei' un' xa'a' i”, ni kachi i.

⁸ Ni ka'an a ña nuu' ndii: “Xtáni un' ña nasoko' ne yivi' ña'a, ni ndee ña taxi' ña tumaní', ni ndee ña xa'mi' ña kiti' nuu' un' xa'a' kuachi ña, te vä'a tu kuni un' xiin' ña jaan'.” Sakan' ka'an a tee' ndee tu'un ndei' Ndiosí ni ka'an tuní ña jaan'.

⁹ Te ni ka'an ka Cristo ndii: “Ndiosí ka'nu', koto un', yo'o' iin' i, kuaxi i te saa i ña ka'an nimá

un'", n̄i kach̄i a. Te xiin' ña jaan' xta'ni' Ndiosí ña yata' jaan', te n̄i n̄ach̄indu'u' a iin' ña xaa'.

¹⁰ Te xa'a' a ña n̄i saxinú Jesucristo jaan' ña kuní Ndiosí ndii, n̄i ndasandu'u' a yoo' ndit̄ia Ndiosí, sakan' ña n̄i sanakua'a xiin' mii' a, te n̄i xi'i a xa'a' kuach̄i e' unta' kuit̄i', te ndiaa ya'vi' ña n̄i xaa' a jaan' ndee ndi'i' n̄i kivi'.

¹¹ Te sakuu' sutu ndii, xiní kaxi' e' ña saa kivi' xaa' ra chuun nuu' Ndiosí tix̄in yukun', te xa nuu' k̄iti' kuit̄i' xa'mi' chito' ra tee' ndee k̄uvi' sandoyo' ña jaan' kuach̄i ne yivi' nuu' Ndiosí.

¹² Ndisu Cristo ndii, unta' kuit̄i' n̄i sanakua'a xiin' mii' a, te n̄i xi'i a xa'a' kuach̄i e', te ndiaa ya'vi' ña jaan' ndee ndi'i' n̄i kivi'. Te ndi'i' jaan', te n̄i xikundu'u' a nda'a' kua'a Ndiosí.

¹³ Te ikan' ndiatu' a ndee skachi' sandoó kui'e xachi' Ndiosí te ndasi' ña'a'.

¹⁴ Sakan' ña xiin' iin' ndaa' kuit̄i' ña n̄i nasoko' xiin' mii' a jaan' n̄i ndasandoo xachi' a yoo', ne xa nduu' ndit̄ia Ndiosí.

¹⁵ Te sakuni' tu' Espiritu Santo yoo' ña jaan' a kii' n̄i ka'an a ndii:

¹⁶ Ka'an Ndiosí ndii:

Ña yo'o' nduu' kuento ña ndoo i xiin' ne vi'e

Israel nuu' ku'un e':

Taan' i tu'un ndei' i nimá ña,

te ke'i tu e xini' ña.

¹⁷ Ikan' te ka'an ka a ndii:

Te koo' kivi' naka'an' ka i xa'a' kuach̄i ña,

n̄i ndee ña ña'a ña n̄i xaa ña.

N̄i kach̄i a.

¹⁸ Sakan' na kuii', xa'a' a ña n̄i yoo' ka'nu' in̄i Ndiosí xa'a' kuach̄i e' ndii, kuní ka ña nasoko' ka e' ña'a xa'a' kuach̄i e' jaan'.

Jesús nduu' ichi' xaa' ña kua'an nda'a' Ndiosí

19 Ñañi ta'an' i, xa'a' a jaan' na xa yoo ndiká e' te kuví xka'ndiá e' nuu' a mii' su'un ka xa'a' a ña ni xitiá ní' Jesucristo xa'a' kuächi e'.

20 Sakan' ña kii' ni xi'i Jesús ndii, ni nunia' a ichi' xaa' ña taxi' kivi' ñuu e', te kuví xka'ndiá e' xata' toto ndiká jaan' xa'a' a ña ni nasoko' a ñu'u' nde'i a jaan'.

21 Te yoo', ne vi'e Ndiosí ndii, xa kumi' e' iin sutu ka'nu' va ña ni'i' ichi' nuu' e',

22 sakan' na kuii' na kuyatin' e' nuu' Ndiosí xiin' iin ndaa' nimá e', te ini xachi' e' ña natijn va'a a yoo' xa'a' a ña xa ni ndasandoo a nimá e' nuu' ña ni ndo'o e' ni xaa kuächi e', ndee naa ni natia a ñu'u' nde'i e' xiin' tikui ndatun' va.

23 Ini naa ini e' kuni e' Ndiosí ndiatu' ini e' xa'a' a, te iin ndaa' tu kunaá nimá e' nuu' ña kandixa' e', sakan' ña xachuun' ndaku ña ni chikandu'u' kuento jaan' nuu' e'.

24 Te kuni a ña kundi'ni e' xa'a' saa kuví chindiee' ta'an' i'in e', te xiin' ña jaan' taxi e' ndiee' ta'an' e', te kundani ta'an' ka e', te saa e' ña va'a.

25 Te näkoq tu e' ña nakayá e' saka'nu' e' Ndiosí naa sakaán xiin' mii' sava ne yivi'. Süu' jaan' ndii sandieni ta'an' i'in e', kachi ka vi' e' vitin ña xa kuyatin' kivi' ña nandiko' xto'o e'.

26 Kuächi ndii, naa' xa xini e' sakuu' ña ndixa ña ka'an tu'un va'a, te kusaa' xaa' te xaa' ka e' kuächi ndii, köo' ka ndee iin ña kuví nasoko' e' nuu' Ndiosí te sakakú a yoo' xa'a' kuächi e' jaan'.

27 Süu' jaan' ndii ndee ña iyo xava'a ña kuaxi kii' ndi'i sana'má Ndiosí yoo' xa'a' kuächi e'

jaan' kuiti' ndiatu' e', xiin' ña ku'un e' nuu' ñu'u ndatin ña ka'mi Ndiosí ne ndasi' ña'a'.

28 Naa' yoo ka ni saxinu tu'un ndei', ña ni natjin Moisés, te yoo uvi ta'an, uun unj ta'an ne yivi' ndiee' yu'u' xa'a' ña nuu' te sana'má ña'a' ndii, koo' kuvita xachi' ka inj xa'a' ña, süu' jaan' ndii ka'an chuun' ra te kivi ña xa'a' ña ni xaa ña jaan'.

29 Sakan' na kuii' saa ndo' kuenta ña kua'a' ya'a ka kundo'o ne küni koto si'e Ndiosí jaan', sakan' ña ndee naa xe'ni ndoso' ña'a' ña. Te xaa' ña ña ndee naa ña kuasa' kuní nduu' ní a ña saxinú ña ni ndoo Ndiosí kuento a xiin' e', tee' ndee xiin' ña jaan' ndasanduu' a ne jaan' nditia a. Te ka'an kiji tu ña xa'a' Espíritu Santo, ña ndani ña'a'.

30 Sakan' ña xa xini e' saa xachuun' Ndiosí naa yoso' a nuu' tutu a mii' ka'an a ndii: "Mii' yu'u nakan kuenta nuu' ne xaa' ña ña'a xiin' ne yivi', te nacha'vi i ne jaan' xa'a' ña ni xaa ña", ni kachi xto'o e'. Te yoso' tu a ndii: "Sana'má xto'o e' ne nduu' kuenta a." Sakan' yoso' a.

31 Iyo ya'a kundo'o yoo ka naa' kani ña'a' Ndiosí tiaku.

32 Naka'an' ndo' ña u'vi va ni ndo'o ndo' nuu' ni kixin' kii' ni natjin ndo' tu'un va'a, ña nduu' ndee naa ñu'u nuu' ndo'.

33 Yoo xaá ndii, ni kani'a ne yivi' xiin' ndo' nuu' chitu', te ni sando'o' tu ña ndo'o, te xaá tuku ndii, ni ndujin ndo' xiin' ne ni yoo nuu' tundo'o' jaan'.

34 Sakan' tu ni kuvita inj ndo' xa'a' ne ñu'u' vi'e kaa, te kii' ni nakaya ne yivi' ña kumi' ndo' ndii, va'a kuiti' ni kuni ndo'. Sakan' ña xini ndo' ndii,

ndivi' kumi' ndo' ña va'a ka ña köo' kivi' ndi'i,
ña sani'í' Ndiosí yoo'.

³⁵ Nākoo ndo' ña iní ndo' xini ndo' kuento ña
nī taxī Ndiosí nuu' ndo' jaan', sakan' ña xiin' ña
jaan' sañu'u' kua'a' a ndo'ó ndivi'.

³⁶ Kuachī ndii kuní a ña kundieni naa kundieni
ndo' te saxinú ndo' ña kuní Ndiosí, te natiiin ndo'
ña nī taxī a kuento a nuu' ndo'.

³⁷ Sakan' ña yoso' a nuu' tutu a mii' ka'an a
ndii:

Ña kixin ndii, xa kuyatin' kuii kixin a, te
kükuachí ka a.

³⁸ Ne nī xandaaku Ndiosí nimá ndii,
xika' nja nuu' a xa'a' a ña iní nja xini ña'a' nja.
Te ndii, naa' nakoo nja ichi' i xata' nja ndii,
va'a kuní i kuní ña'a' i.
Sakan' yoso' a.

³⁹ Ndisu yoo' ndii, ndüu' e' ne nakoo' ichi' a, te
koo e' tundo'o' jaan'. Süu' jaan' ndii ne iní xini
Ndiosí nduu' e', te sakakú a nimá e'.

11

Kuní a iní e' kuní e' Ndiosí

¹ Ña iní e' xini e' Ndiosí kuni kachi a ndii, iní
xna'a e' ña natiiin e' ña nī taxī Ndiosí kuento a
nuu' e' xa'a', te xiin' ña iní e' jaan' tu xini xna'a
e' ña taxī Ndiosí ña jaan' nda'a' e' naá kivi', tee'
ndee küvi kuní e' ña jaan'.

² Kuachī ndii, xa'a' a ña nī iní ne xii' yata' e' nī
xini nja Ndiosí xta'an', na nī kiee va'a nja nuu'
a, te nī natiiin ña'a' a.

³ Te xa'a' a ña iní e' xini e' Ndiosí na xini e'
ndii, xiin' tu'un yu'u' a nī xa'a a iin yivi' xiin'

ndivi'. Sakan' na kuii' ña kuv̄i xini e' vit̄in ndii, n̄i kua'a a xiin' ña k̄uvi kun̄i e'.

⁴ Sakan' tu Abel ndii, xa'a' a ña n̄i in̄i ra n̄i xini ra Ndiosí na n̄i nasoko' ra ña va'a ka nuu' a te sakan' ñani ra Caín. Xa'a' a jaan' na n̄i ka'an Ndiosí ña te xachuun' ndaku n̄i nduu' ra, te n̄i nat̄iin a ña n̄i nasoko' ra jaan'. Te ña n̄i in̄i ra n̄i xini ra Ndiosí jaan' ndii, kusaa' nia'á ka a yoo', tee' ndee xa n̄i xi'i ra.

⁵ Sakan' tu Enoc ndii, xa'a' a ña n̄i in̄i ra n̄i xini ra Ndiosí, na n̄i ndani'i ña'a' a te kua'an ra ndivi', te n̄i xi'i ra. Te sakan' tu k̄oo' n̄i xini ka ña'a', sakan' ña Ndiosí n̄i naka ña'a'. Ndisu ña kun̄i ka ku'un ra mii' ndu'u' Ndiosí ndii, ka'an tutu a ña n̄i saxinu ra ña kun̄i a, te va'a n̄i kun̄i a xiin' ña n̄i xa'a ra.

⁶ Xa'a' a jaan' na kuii' naa' in̄i e' xini e' Ndiosí ndii, k̄uvi xachi' va'a kuni Ndiosí kun̄i a yoo'. Sakan' ña yoo ka kuyatin' nuu' a ndii, kun̄i a ña kandixa' n̄ia ña yoo a, te kandixa' tu n̄ia ña saman̄i' a ne nanduku' ña'a'.

⁷ Xa'a' a ña n̄i in̄i Noé n̄i xini ra Ndiosí na kii' n̄i sakuni' tu'un ña'a' a xa'a' ña tia'an koo, te kuv̄i kun̄i e' ndii, n̄i saxinu ra ña n̄i ka'an a xiin' ra, te n̄i xaso'o ra nuu' a. Te n̄i xa'a ra jin tundo'o' chie mii' n̄i sakakú ra ne jin kuu' xiin' ra. Te xa'a' a ña n̄i in̄i ra jaan' n̄i nacha'an ne n̄i in̄i kun̄i Ndiosí. Te te jaan' ndii, n̄i xanda'ku Ndiosí nimá ra nuu' a xa'a' a ña n̄i in̄i ra n̄i xini ña'a' ra.

⁸ Xa'a' a ña n̄i in̄i Abraham n̄i xini ra Ndiosí na n̄i saxinu ra ña n̄i ka'an a xiin' ra ña keta ra mii' n̄i ndu'u' ra, te ku'un ra tuku ñu'u' mi' tax̄i Ndiosí kunduu ña'a' ra naá kivi'. Te n̄i keta ra kua'an nianí ra tee' ndee xini ra mii' nduu' a.

9 Te xa'a' a ña iní tū Abraham jaan' xini ra Ndiosí na nī ndu'u' ra vī'e toto nuu' ñu'u' ña nī ndoo Ndiosí kuento a taxí a nda'a' ra ndee naa te kuaxí tuku xaan'. Te iin kachi naa nī xaa si'e ra, te nani' Isaac, xiin' siani' ra, te nani' Jacob. Sakan' tū te jaan' ndii, nī taxí Ndiosí kuento a ña taxí a ñu'u' jaan' nda'a' ra.

10 Sakan' ña nī ndiatu iní Abraham jaan' iin ñuu ña nī sakanía' mii' Ndiosí xa'a', te suvi tū a nduu' ña nī saniania' ñuu jaan', te suvi nī tū a nī xa'a' ña'a'.

11 Te sakan' tū xa'a' a ña nī iní Sara nī xini a' Ndiosí, na nī nakunaa ña ndiee' a', te nī yoo iin si'e a', tee' ndee ña' xixa va nī nduu a', te ña' küvi nakuiso nī nduu tū a'. Sakan' ña iní a' nī xini a' Ndiosí ña saxinu xna'a a kuento a ña nī taxí a nuu' a'.

12 Xa'a' a jaan' na tee' ndee te xixa va nī nduu Abraham ndii, nī yoo kua'a' xava'a siani' xika' ra ndee na kua'a' tiuun' ndiee' ndivi', uun ndee na kua'a' ñuti' miní, te küvi ka'vi e' a.

13 Te sakuu' ne jaan' ndii, nī iní nia nī xini nia Ndiosí ndee nī xi'i nia, tee' ndee nī natiiin nia ña nī taxí a kuento a xa'a' jaan', te nī xi'i nia. Ndisu xa'a' a ña nī iní nia ndii, ndee naa' nī xini nia ndee xika' ña nī chikandu'u' Ndiosí kuento a xa'a' jaan', te va'a va nī kuní nia nī xini nia a. Te nī ndiee yu'u' nia ña ne tuku', ne xka'ndía kua'an kuítí', nduu' nia nuu' ñu'u' iin yivi'.

14 Sakan' ña ne ka'án ña jaan' ndii, kundani kaxi' e' ña ne nduku' ñuu mii' kundiee nduu' nia.

15 Kuachi ndii, naa' sakan' te xa'a' ñuu mii' nī kiee nia nī xanini nia kii' nī ka'an nia ña jaan' ndii, küvi nandiko' nia ñuu jaan'.

16 Ndisu ne jaan' ndii, ni ka'an nimá nja xa'a' a iin nuu va'a ka, te ña jaan' nduu' ña kandu'u' ndivi'. Xa'a' a jaan' na ka'an' nuu' Ndiosí ka'an a ña xa iin ndaa' a jaan' nduu' Ndiosí nja, sakan' ña ni xava'a a iin nuu chie mii' kundiee nja.

17 Xa'a' a ña ni ini tu Abraham ni xini ra Ndiosí na kij' ni xito kua'a ña'a' a ndii, ni yoo tu'va ra ña nasoko' ra Isaac, si'e ra, te iin ndaa' tilu', tee' ndee xa ni taxi a kuento a xa'a' te jaan'

18 kij' ni ka'an a ndii: "Te xiin' Isaac, si'e un', ñaa' kujti' koq kua'a' siani' xika' un'", ni kachi a xiin' ra.

19 Sakan' ña ni ini Abraham jaan' ña koo' chukuu' ya'a Ndiosí, te kuvj sanatiaku a ne yivi' tee' ndee xa ni xi'i nja. Xa'a' a jaan' na kuni kachi a ndii, ndee naa ni xi'i Isaac jaan', te ni natiaaku ra nda'a' Abraham.

20 Te sakan' tu Isaac jaan' ndii, xa'a' a ña ni ini ra ni xini ra Ndiosí na ni ka'an ra xiin' si'e ra Jacob xiin' Esaú ña sañu'u' ña'a' a nuu' ku'un e'.

21 Te sakan' tu Jacob jaan' ndii, xa'a' a ña ini ra ni xini ra Ndiosí na kij' xa xito' kuvj kuii ra ndii, ni ka'an ra xiin' uvj saa' si'e José ña sañu'u' ña'a' Ndiosí nuu' ku'un e', te ni xikuiin ndichi ra xiin' tun' katuvi' ra, te ni xaka'nu' ra Ndiosí.

22 Te sakan' tu José jaan' ndii, xa'a' a ña ni ini ra ni xini ra Ndiosí na kij' xa xito' kuvj kuii ra ndii, ni ka'an tiakú ra ña kiee ne vj'e ra, ne Israel, nuu Egipto, te ni ka'an chuun' ra saa saa nja xiin' iki' ra.

23 Te sakan' tu yuva' si'i' Moisés ndii, xa'a' a ña ni ini nja ni xini nja Ndiosí na kij' sakan' ni tuvj ra ndii, ni tisi'e ña'a' nja nii' unj ta'an yoo', sakan' ña ni xini nja ndii, iin te kuañu'u' lui va

kaa' n̄i nduu' r̄a, t̄e n̄i ȳi'vi n̄īa xa'a' ñ̄a n̄i ka'an chuun' t̄e xa'ndia chuun' kuu' nuu' nuu' ñ̄u'u' jaan' ñ̄a ka'ni' r̄a s̄akuu' t̄e kuañu'u' si'e ne vi'e Israel.

24 T̄e s̄akan' tu Moisés ndii, xa'a' a ñ̄a n̄i in̄i r̄a n̄i x̄in̄i r̄a Ndiosí na kīi' n̄i x̄ix̄a r̄a ndii, n̄i xiin' k̄a r̄a ñ̄a t̄ijn ka'nu' ñ̄a'a' ne yivi' tee' ndee si'e nda'vi ñ̄a' si'e Faraón n̄i nduu' r̄a.

25 Süu' jaan' ndii n̄i x̄indoo nimá r̄a ñ̄a kundo'o inga' r̄a xiin' ne ta'an' r̄a, ne ndikún ichi' Ndiosí, t̄e s̄akan' ñ̄a sasana' xiin' m̄ji' r̄a nuu' kuach̄i iin xa'a'.

26 Sakan' ñ̄a n̄i x̄in̄i r̄a ndii, ñ̄a va'a k̄a nduu' a ñ̄a kundo'o r̄a xa'a' Cristo, ñ̄a tianu' Ndiosí, t̄e s̄akan' ñ̄a kumi' r̄a ñ̄a vika' ne Egipto jaan'. Sakan' ñ̄a n̄i ndiatu in̄i r̄a ñ̄a sañu'u' ñ̄a'a' Ndiosí nuu' ku'un e' xiin' ñ̄a va'a k̄a.

27 T̄e xa'a' a ñ̄a in̄i tu Moisés jaan' n̄i x̄in̄i r̄a Ndiosí na n̄i nakoo r̄a ñ̄uu Egipto, t̄e n̄i ȳi'vi r̄a tee' ndee xiní r̄a ndii, kasi'e t̄e xa'ndia chuun' kuu' nuu' nuu' ñ̄u'u' jaan' ñ̄a n̄i x̄aa r̄a ñ̄a jaan'. T̄e n̄i in̄i r̄a xiin' iin k̄anii' nimá r̄a n̄i x̄in̄i r̄a Ndiosí ndee naa n̄i x̄in̄i ñ̄a'a' r̄a xiin' nimá r̄a tee' ndee küvi k̄un̄i ñ̄a'a' e'.

28 T̄e s̄akan' tu xa'a' a ñ̄a n̄i in̄i Moisés jaan' n̄i x̄in̄i r̄a Ndiosí na n̄i xa'a' r̄a v̄iko' pascua, t̄e n̄i ka'an chuun' r̄a, t̄e n̄i xat̄ia likin' ne ta'an' e' ní' mbee yi'e n̄īa, s̄akan' t̄e kīi' xka'ndia ñ̄a kumi' ndiee', t̄e ka'ni' a si'e nuu' ne Egipto ndii, k̄a'ni' a si'e nuu' ne jaan'.

29 T̄e s̄akan' tu xa'a' a ñ̄a n̄i in̄i ne x̄ii' yata' e', ne Israel, n̄i x̄in̄i n̄īa Ndiosí na n̄i xka'ndia n̄īa m̄ini kua'a ndee naa ñ̄u'u' ichi n̄i nduu' a. Ndisu kīi' n̄i xika t̄e x̄iin' Egipto xka'ndia r̄a ikan' ndii,

nĭ ka'a ndoo ra te nĭ xi'i ra.

³⁰ Te sakan' tu xa'a' a ña nĭ inĭ ne jaan' nĭ xinĭ nĭa Ndiosí na nĭ nduva nama ña ndasi ĭ'nu ñuu Jericó kĭi' ndĭ'i nĭ kienduú ña'a' nĭa uxá ta'an kivi'.

³¹ Te sakan' tu ña' nani' Rahab, ña' nĭ xiko' xiin' mii' ndii, xa'a' a ña inĭ a' nĭ xinĭ a' Ndiosí na nĭ ndoñu'u' a' xiin' inga ne ñuu a', ne nĭ taxi' so' o ña nĭ ka'an Ndiosí. Süu' jaan' ndii nĭ sákakú ña'a' Ndiosí xa'a' a ña nĭ naĭĭin mani' a' te Israel, te nĭ xa'an koto sĭ'e saa kaa' ñuu Jericó jaan'.

³² Yoo kua'a' ka ña kuvĭ ka'an ĭ xiin' ndo', ndisu kĕta ĭ nakaa ka ĭ ka'an ĭ xa'a' naa kuu' ña nĭ xaa Gedeón, xiin' Barac, xiin' Sansón, xiin' Jefté, xiin' David, xiin' Samuel, te sakan' tu sakuu' naa kuu' ña nĭ xaa te nĭ ka'an tiakú tu'un Ndiosí.

³³ Te jaan' ndii, xa'a' a ña nĭ inĭ ra nĭ xinĭ ra Ndiosí sakan' na nĭ kanando ra nuu' kua'a' mii' xa'ndia chuun' tukú, te koo' chukuu', sakan' tu na nĭ xachuun' ndaku ra, te sakan' tu na nĭ naĭĭin ra ña nĭ taxi' Ndiosí kuento a xa'a' jaan', te sakan' nĭ tu na nĭ ndasi ra yu'u' león.

³⁴ Te xa'a' a ña inĭ tu te jaan' nĭ xinĭ ra Ndiosí na nĭ nda'va ra ñu'u' ndatin ndĭee' va, te nĭ kaku tu ra nda'a' te yivi', te nĭ kunĭ ka'ni' ña'a' xiin' ichi, te nĭ taxi' tu Ndiosí ndĭee' ra tee' ndee xa nĭ xavi xava'a' ra, te sakan' tu nĭ yoo ndĭee' ra, te nĭ kiee va'a' ra kii' nĭ xa'an ra ĭĭin ra ñu'u, te nĭ kanando tu ra te xĭin', te ndasi' ta'an' xiin' ra.

³⁵ Nĭ yoo sava ña'a' ndii, xa'a' a ña inĭ nĭa nĭ xinĭ nĭa Ndiosí na nĭ naĭĭaku ne ĭĭin kuu' xiin' nĭa, ne nĭ xi'i.

Te sava tukú ne yivi' ndii, nĭ nakuiĭn yu'u' nĭa ña sando'o' ña'a' te yivi' xa'a' a ña inĭ nĭa nĭ xinĭ

nĭa Ndiosí, te nĭ xiin' nĭa nakoo nĭa Ndiosí te sandoó ndiká ña'a' ra, sakan' ña xini nĭa ña kiĭ' natĭaku tukuu nĭa ndii, kivi' ñuu va'a ka natĭin nĭa ndivi'.

³⁶ Te xa'a' a ña inĭ tu sava nĭa nĭ xini nĭa Ndiosí na nĭ xandi'i ne yivi' xiin' nĭa, te nĭ suku' ĭin' tu ña'a' nĭa. Te sava tuku nĭa ndii, nĭ satiín ña'a' ne yivi' karena, te nĭ taan tu ña'a' nĭa vi'e kaa.

³⁷ Te nĭ xa'ni' tu ne yivi' sava ne jaan' xiin' yuu', te sava nĭa nĭ kendoso' ma'in' ña'a' nĭa xiin' serrucho, te nĭ xito kua'a tu ña'a' nĭa, te sava nĭa nĭ xa'ni' ña'a' nĭa xiin' ichi, te sakan' tu nĭ xika nĭa mii' ka ni'nu' nĭa ĭin' mbee, uun ĭin' tixu'u'. Te ne natĭin xava'a nĭ nduu tu nĭa, te nĭ xika ndo'o' inĭ va nĭa ĭin' yivi', te sakan' tu mĭi' va nĭ kuu ne yivi' xiin' nĭa.

³⁸ Te nĭ xata'an ne yivi' ĭin' yivi' yo'o' ña kaka ne yivi' va'a jaan' tein nĭa. Sakan' ña ne yivi' va'a jaan' ndii, nĭ ndiee nĭa xika' ndoso' nĭa mii' ichi' kaa', te nĭ ndiee tu nĭa xiki' tein ĭku', uun tixin yavi' yuu' nĭ ndiee nĭa, uun nĭ ndiee tu nĭa tixin yavi' ñu'u'.

³⁹ Ndisu tee' ndee va'a nĭ kuni Ndiosí xa'a' ña nĭ inĭ ne jaan' nĭ xini ña'a' nĭa ndii, nĭ natĭin ndee ĭin nĭa ña nĭ taxi a kuento a nuu' nĭa jaan'.

⁴⁰ Sakan' nĭ xaa Ndiosí, sakan' ña xa nĭ chĭtuni a ĭin ña va'a ka xa'a' yoo', te na xaa inga' e' xiin' ne jaan' mii' ndasandoo inga' ndi'i a yoo'.

12

Inĭ e' kuni e' Ndiosí tee' ndee yoo tundo'o' nuu' kivi' ñuu e'

1 Ña jaan' na kuii' sakan' tu yoo' ndii, xa'a' a ña yoo ne yivi' kua'a' jaan' saa xinundu u xiin' e', te nia'a' ña yoo' saa ini e' kuni e' Ndiosí ndii, na nakoo e' sakuu' ña nakasi nuu' e', te sakan' tu kuachi e' ña xiko ni'i' yoo', te kundieni e' ku'un naa ku'un nuu' ichi' Ndiosí mii' xa tavi e' kua'an e'.

2 Nuu' Jesús kuiti' na taxí so'o e, sakan' ña ña jaan' nduu' xa'ndu ña ini e', te savi tu a xaa' sakan' te ini naa ini e' xini ña'a' e' ndee so'o' ndi'i'. Ña jaan' ndii, ni kundieni a ña ka'an ña ni xi'i a nuu' krusín, sakan' ña ni xini a ña va'a va kuni a nuu' ku'un e', te vitin ndu'u' a nda'a' kua'a' Ndiosí mii' ndu'u' ña jaan' xa'ndia chuun' a.

3 Xa'a' a jaan' na saa ndo' kuenta naa kuu' Jesús, saa vi' ni sando'o' ña'a' ne ndiso' kuachi, ne ni nakuita xiin' a, ndisu ni kundieni a nuu' ña jaan'. Sakan' na kuii' saxavi xiin' mii' ndo' ña ini ndo' xini ndo' Ndiosí, te sanako' xiin' mii' tu ndo' nuu' ichi' a.

4 Kuachi ndii tia'an kundo'o' ndo' ndee kivi ndo' xa'a' a ña kuni saa ndo' kuachi ndee naa ni ndo'o' Jesús.

5 Tee' xa ni nandos'o' ndo'ó ña ka'an tu'un Ndiosí xiin' yoo', ne nduu' si'e a, kii' kani kuento a yoo' ka'an a ndii:

Si'e mii' i, ichi koo ini un' kii' ndiaa yu'u' xto'o e'
Ndiosí yo'ó,
ni ndee kunda'vi tu kuni un' kii' kani' kuento a yo'ó.

6 Kuachi ndii, xto'o e' Ndiosí jaan' ndii, ndiaa yu'u' a sakuu' ne ndani a,
te suku' yo'o' tu a ne natiin' a nduu' si'e a.

Sakan' kachi a.

⁷ Va'a ka kundieni ndo' nuu' ña ndiaa yu'u' Ndiosí ndo'ó, kuachj ndii xaa' a sakan' xiin' ndo' xa'a' ña nduu' ndo' si'e a. Sakan' ña köo' ndee jin yuva' si'i', te köo' kivi' ndiaa yu'u' si'e ra.

⁸ Ndisu naa' ndiaa yu'u' Ndiosí ndo'ó naa xaa' a xiin' inga ne nduu' si'e a ndii, süu' si'e xna'a a nduu' ndo' nuu' a na sakan'.

⁹ Te siin' tukü ndii, kij' ni nduu' e' ne kuali' ndii, ni ndiaa yu'u' yuva' si'i' e' jin yivi' kaa' yoo', te ni xito ka'nu' ña'a' e'. Saa ka vi' tu kuni a ña koto ka'nu' e' yuva' e' Ndiosí, ña ndu'u' ndivi', te taxi a kivi' ñuu' e' ña köo' kivi' ndi'i'.

¹⁰ Kij' ni nduu' e' ne kuali' ndii, ni ndiaa yu'u' yuva' si'i' e' jaan' yoo' jin xa'a', sakan' ña nuu' ne jaan' ndii, ña jaan' nduu' ña va'a nuu' yoo'. Ndisu Ndiosí ndii, ndiaa yu'u' a yoo' xa'a' ña va'a mji' e', sakan' te kunduu' e' ne ndoo nuu' a ndee naa yoo mji' a.

¹¹ Ña ndaku nduu' a ndii, kuäsa' xachi' va'a kuni e' kij' ndiaa yu'u' yuva' e' yoo', süu' jaan' ndii kusuchi' ndi'i' inji e'. Ndisu naa' yoo ka ni kundieni nuu' ña jaan' ndii, taxi' a ña ndiee' manj' xiin' ta'an' nja, te taxi' tu a ña sachuun' ndaku nja.

Saa saa Ndiosí xiin' ne saxioo' ña'a'

¹² Xa'a' a jaan' na nachinaa' ndo' ndiee' nda'a' ndo' ña xa ni xavi, te sakan' tu xa'a' ndo', ña xa ni kuu' itun', te nakuita ni'i' ndo'.

¹³ Te nakaka' ndaku ndo' ichi' Ndiosí, sakan' te nda'a' xa'a' ndo' ña nduu' ndee naa ña yakua' ñaa', te keta ndo' nuu' ichi' a.

14 Kundiee maní' naa ndiee' maní' ndo' xiin' sakuu' ne yivi', te kaka naa xika' ndo' saa kuní mii' xto'o e' Ndiosí kuiti', sakan' ña ne xaa' ña jaan' ndii, kuni ña nuu' a.

15 Te koto ndo' ña ndee iin ndo' sana'ko' xiin' mii' nuu' ña ndani' mii' Ndiosí yoo', sakan' te kundu' ndee iin ndo' ndee naa tjo'o iin ku'u' uva, te xiin' ña jaan' sativi' ndo' kua'a' ne yivi', te kuxika' ña nuu' Ndiosí saa ndo'.

16 Te koto va tu ndo' ña ndee iin ndo' kundu' ne kumi' musa, ni ndee ka'nu tu ndo' tu'un' ndei' naa ni xaa' Esau', ña xa'a' iin ndaa' ko'o' ña xaxi' kuiti' ni xiko' ra ndei' ña kumi' ra xa'a' a ña nduu' ra te xkua'a', te natiiin ra ña'a yuva' ra kii' kuvi te jaan'.

17 Sakan' ña xa xini' e' ndii, kii' ni ya'a, te ni kuni te jaan' natiiin ra kuento va'a yu'u' yuva' ra, ña ni xata'an natiiin ra jaan' ndii, ni kuvi ka natiiin ra a. Tee' ndee ni xika nduu' ra ndee ni xaku va ra xa'a' ña jaan' ndii, ni yoo ka tatan' a xa'a' ña ni xaa ra jaan'.

18 Te yoo' ndii, ni kuyatin e' iku' naa ni kuyatin ne xii' yata' e', iin iku' ña kuvi tondia' nda'a' ña, ña xixi', te iin yavi va tu a xiin' viko' nu'u', te sakan' tu ni xika ndiee' va tachi'.

19 Te ni ndee ni xini' so'o tu e' ña nde'i' ti'e' ndachuun', ni ndee tachi' yu'u' Ndiosí ña ni ka'an xiin' e' ndee naa ña ni xini' so'o ne xii' yata' e' jaan'. Kii' ni xini' so'o ña ña jaan' ndii, ni ka'an nda'vi ña ña ka'an ka tachi' yu'u' jaan' xiin' ña.

20 Sakan' ña ni kundieni ka ña kuni so'o ña tu'un' ndei', ña ni ka'an chuun' Ndiosí xiin' ña ikan', kii' ni ka'an a ndii: "Naa' yoo ka tondia' iku' yo'o' ndii, ka'ni' ña'a' ne yivi' xiin' yuu', uun

xiin' kuxi. Te sakan' tu saa nja tee' ndee iin kiti' tondia iku' yo'o'", ni kachi a.

21 Iyo xava'a ni kaa' na xini ne jaan' ikan' sakan' na ndee mii' Moisés ni ka'an ndii: "Yi'vi i ndee kisi' vi' a yu'u", ni kachi ra.

22 Ndisu yoo' ndii, kuyatin' e' mii' iin' iku' Sión, na nduu' nuu' Jerusalén, na kandu'u' ndivi', na nduu' nuu' mii' Ndiosí tiaku. Te kuyatin' tu e' nuu' kua'a' xava'a ángele na xita' sini nuu' Ndiosí ndivi'.

23 Te kuyatin' tu e' nuu' ti'vi ne xa yoso' kivi' ndivi'. Ne jaan' nduu' ne ni nakaxin nuu' Ndiosí ndee na nuu' te nduu' nja si'e a. Te nii' sakan' tu kuyatin' e' nuu' Ndiosí, na xa'nú ndaku kuachi sakuu' e'. Te kuyatin' tu e' nuu' nimá ne yivi', ne ni xandaku Ndiosí xa ndiee' ndivi'.

24 Te sakan' tu kuyatin' e' nuu' Jesús, na xikui'ni xa'a' e', sakan' na ni ndoo Ndiosí kuento xaa' xiin' e'. Te nii' sakan' tu kieve' va'a e' xiin' ní' Jesús jaan' na ni xitia xa'a' kuachi e'. Te ní' va'a ka nduu' na jaan' te sakan' ní' Abel, sakan' na xikan ya'vi' a xa'a' kuachi e'.

25 Xa'a' a jaan' na koto va ndo' saa iin kii' saso'o' ndo' nuu' Ndiosí kii' ka'an a xiin' ndo'. Naa' ni sakaku' Ndiosí ne xii' yata' e' kii' ni xaso'o' nja nuu' a xta'an', kii' ni ka'an ndei' a xiin' nja iin yivi' yo'o' ndii, kaku xachi' ka vi' yoo' naa' taxi so'o' e' nuu' na ka'an a xiin' e' ndee ndivi'.

26 Kii' ni ka'an Ndiosí xiin' ne jaan' xta'an' ndii, ni taan nu'u' iin yivi' kuiti', ndisu vitin ndii xa ni taxi ka Ndiosí kuento a ka'an a ndii: "Sataan ka tukuu i iin yivi', ndisu süu' nu'u' iin yivi' kuiti', süu' jaan' ndii saatan tu i ndee ndivi'", ni kachi a.

27 Te kiji' ka'án a ndii: “sataañ ka tukuu i”, kuni kachi a ña sakundia'á a ña ni xa'a a, ña kuv̄i kanda jaan', te ndoo ña koo' kivi' kanda kuiti'.

28 Sakan' na kuii', xa'a' a ña nduu' e' kuenta mii' kuv̄i kanda mii' xa'ndia chuun' Ndiosí ndii, na tax̄i e' ña chindani a, te saka'nu' ña'a' e' xiin' iin kani' nimá e' saá xtan̄i a ña ki'in ka'nu' ña'a' e'.

29 Sakan' ña Ndiosí e' jaan' ndii, ndee naa ñu'u ña xa'mi' sakuu' nuu' ña'a' nduu' a.

13

Saa kuni a kuv̄i yoo', ne xika' ichi' Ndiosí

1 Kundani ta'an' naa kundani ta'an' ndo' ndee naa iin ndaa' nduu' ndo'.

2 Te nãndoso' ndo' ña nat̄iin man̄i' ndo' yoo ka kii' kua'an ndi'e' n̄ia mii' ndiee' ndo', kuach̄i ndii sakan' ni nat̄iin man̄i' sava ne yivi' ndee ángele, tee' ndee ni nakuni ña'a' n̄ia.

3 Te naka'an' tu ndo' xa'a' ne ñu'u' vi'e kaa ndee naa ñu'u' tu m̄ii' ndo' vi'e kaa jaan' xiin' ne jaan'. Te sakan' tu naka'an' ndo' xa'a' ne m̄ii' kuu' ne yivi' xiin', te saá ndo' kuenta ña ndee naa m̄ii' ndo' ndo'o' ña jaan'.

4 Koto ka'nu' sakuu' ndo' ña tunda'á', te va'a nduu' a ña kusun xiin' ta'an' ndo', ndisu ne kumi' musa xiin' ne xaa' ña xiin' ndii, sana'má ña'a' Ndiosí.

5 Te ndiöo' ini va ndo' xa'a' xu'un', na kundoö nimá ndo' xiin' ña kumi' kuiti' ndo'. Sakan' ña yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: “Ndee iin kivi' sãndie'ni' i yo'ó, te ni ndee nãkoo tu i yo'ó”, kachi a.

6 Xa'a' a jaan' na in̄i e' t̄e ka'an e' naa ka'án a nuu' tutu Ndiosí mii' yoso' a ndii:

Kuāsa' yi'vi ī yoō kā nduu' ñā saā nē yivi' xiin' ī, sakan' ñā xto'̄o e' Ndiosí chindiee' yu'ū.

Kachi a.

7 Naḡa'an' na ndo' xa'a' t̄e paxto ndo', t̄e ni sania'á ndo'ó tu'un Ndiosí, t̄e naḡa'an' tu ndo' saā ni in̄i t̄e jaan' ni xinī ra Ndiosí, t̄e saā tu ndo'ó naa nī xaā ra.

8 Jesucristo ndii, kōo' kivi' namā kuu' a, naa nī kuū ā iku, sakan' tū kuu' ā vītin, t̄e sakan' tū kuū ā ndeē amāā kā kivi'.

9 T̄e tāxī ndo'̄ kunī xa'an' nē yivi' ndo'ó xiin' ingā ñā sania'á siin' ñā nākuitá xiin' ñā ndaku xa'a' Jesús. Kuach̄i ndii va'ā kā ñā kūitā ni'̄i e' xiin' ñā in̄i e' xini e' Ndiosí xa'a' ā ñā ndanī m̄i' ā yoo', t̄e sakan' ñā kūitā ni'̄i e' nuu' ñā ka'án xa'a' ñā kuv̄i xaxi' e'. Sakan' ñā ñā jaan' ndii, nī ch̄indiee' ā ndeē iin̄ nē xaa' a.

10 Yoo' ndii, xā kumi' e' ñā va'ā kā t̄e sakan' mii' nasoko'̄ sutū k̄iti'̄ kūiti'̄ xa'a' ā ñā nī nāsoko'̄ xiin' mii' Jesús, t̄e nī xi'̄i ā nuu' krusín xa'a' e'. T̄e sutū jaan' ndii, kōo'̄ ndei'̄ kumi'̄ rā xa'a' ñā va'ā jaan'.

11 Sakan' ñā ndei'̄ k̄iti', ti'̄ xatiā sutū ka'nu' n̄i' xa'a'̄ kuach̄i nē yivi'̄ t̄ix̄in̄ yūkun' totō mii' su'un̄ kā ndii, xa'mi'̄ rā ā nuu'̄ ñuū yatin̄ mii'̄ ndiee'̄ nīā jaan'.

12 Xa'a' ā jaan' na sakan' tū Jesús ndii, nī xi'̄i ā nuu'̄ ñuū Jerusalén t̄e ndasanduū ā yoo'̄ nd̄itiā ā xiin' n̄i'̄ m̄i'̄ ā jaan'.

13 Xa'a' a jaan' na na ku'un e', te ndu^uin e' xiin' Jesús nuu' ñuu jaan', te iin kachi saka'an' ne yivi' yoo' xiin' a.

14 Kuachⁱ ndii, süu' xa yo'o' kundiee xachi' e', süu' jaan' ndii ndiatu' ini e' xa'a' iin ñuu ña koo nuu' ku'un e', ña kandu'u' ndivi'.

15 Xa'a' a jaan' na na saka'nu' e' Ndiosí saa kivi' kua'an xiin' ña ndiee' Jesucristo. Te ña jaan' nduu' ña nasoko' e' nuu' Ndiosí, te xiin' ña jaan' ndiee' yu'u' e' xa'a' a.

16 Te na nandos^o' ndo' saa ndo' ña va'a, te sakan' tu chindiee' ta'an' ndo' xiin' ña kumi' ndo'. Kuachⁱ ndii ña jaan' nduu' ña nasoko' ña xtani Ndiosí.

17 Taxi so'o' ndo' ña ka'an te paxto ndo', te saa ndo' ña ka'an chuun' ra xiin' ndo'. Sakan' ña te jaan' nduu' te xito' ndo'ó nuu' ichi' Ndiosí, te xini ra ña nataxi ra kuenta nuu' Ndiosí xa'a' ndo'. Taxi so'o' ndo' ña ka'an ra, te kuna^a va'a nimá ra saa ra chuun' nuu' Ndiosí. Sakan' ña naa' sakundi'ni ña'a' ndo' ndii, va'a xaa' ndo'.

18 Ka'an ndo' xiin' Ndiosí xa'a' ndu. Xini ndu ña naá va'a nimá ndu, sakan' ña ka'an nimá ndu ña sachuun' ndaku ndu xiin' sakuu' ña xaa' ndu.

19 Te ka'an nda'vi i xiin' ndo' ña ka'an va' ndo' xiin' Ndiosí xa'a' i, te kuvⁱ nandiko' yachi' tukuu i mii' ndiee' ndo'.

Cha'an' so'o' ndi'i

20 Te Ndiosí nduu' ña taxi' ña manⁱ' yoo nimá e', te ni sanatiaku tu a xto'o' e' Jesucristo tejn ne ni xi'i. Te Jesús jaan' nduu' ña paxto kuu' nuu' nuu' yoo', ne nduu' ndee naa mbee. Te xa'a' a

ñā nī xitīā nī' ā nī ndoō Ndiosí kuento ā xiin' e' ndee ndi'i' nī kivi'.

²¹ Na sakoo' chuun ā ndo'ó nuu' ndee kā chuun va'a te kuvi saa ndo' ñā kuní ā. Te na saa ā ñā jaan' xiin' ndo' saa xtani mji' ā xiin' ñā ndiee' Jesucristo, ñā xata'an kujiti' saka'nu' e' ndee amaā kā kivi'. Sakan' na kunduu ā.

²² Ñani ta'an' i, ka'án nda'vi i xiin' ndo' ñā natiiin va'a ndo' ñā sie, ñā nī ke'i i yo'o', ñā xandieni ndo'ó, ñā ti'vi' i nda'a' ndo'.

²³ Sakuni' tu'un i ndo'ó ñā xa nī keta ñani e' Timoteo vi'e kaā, sakan' na kuii' naa' yachi kixin ra ndii, ku'un i xiin' ra ku'un koto i ndo'ó.

²⁴ Kua'an Ndiosí na koō na sakuu' te paxto ndo', te sakan' tu sakuu' inga ne nduu' kuenta Ndiosí. Te ti'vi' tu ne ta'an' e', ne ndiee' Italia, cha'an' ndo'.

²⁵ Na sañu'u' na Ndiosí sakuu' ndo'ó. Sakan' na kunduu ā.

**El Nuevo Testamento en el Mixteco de
Ayutla**
**Mixtec, Ayutla: El Nuevo Testamento en el Mixteco
de Ayutla New Testament**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ayutla Mixtec

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

7e4f3497-fb83-5234-ac91-e00e1d534904